

ЗАПИСНИК
са Шесте редовне сједнице Скупштине Општине Фоча,
од 17. 6. 2021. године

Шеста редовна сједница Скупштине Општине Фоча одржана је у четвртак, **17. јуна 2021. године**, у сали Центра за културу и информисање, у Фочи, са почетком у 10,00 часова.

Сједници је председавао **Срђан Драшковић**, председник Скупштине. Он је констатовао да сједници присуствују 22 одборника и да Скупштина може пуноважно радити и одлучивати.

Сједници нису присуствовали одборници: Снежана Голијанин, Дејан Павловић и Крсто Ивановић, који су најавили и оправдали одсуство са сједнице.

Председник Скупштине је истакао да је, прије усвајања дневног реда сједнице, потребно ријешити одређена статусна питања одборника, односно да је потребно извршити верификацију мандата нове одборнице са листе Социјалистичке партије, Хелене Владичић.

Он је позвао секретара Скупштине да у вези верификације овог мандата поднесе Скупштини одговарајући извјештај.

Бранимир Радовић, секретар Скупштине је подсетио одборнике да су уз позив за ову сједницу Скупштине добили писани Извјештај о престанку, додјели и прихватању мандата одборника у Скупштини Општине Фоча, који се односи на додјелу и верификацију мандата Хелене Владичић, нове одборнице у Скупштини са са листе Социјалистичке партије.

Он је образложио да је, након смрти одборнице Слађане Костовић Благојевић, која је преминула 16. априла 2021. године, председник Скупштине поднио захтјев Централној изборној комисији БиХ за престанак мандата ове одборнице. У поступку одлучивања по овом захтјеву, ЦИК БиХ је донио одлуку којом је утврђен престанак мандата одборнице Слађане Костовић Благојевић са даном смрти, а упражњени мандат одборника у Скупштини је додијељен Хелени Владичић, сљедећем најбоље квалификованом кандидату са листе Социјалистичке партије. Хелена Владичић је 7. маја 2021. године попунила и доставила изјаву о прихватању мандата одборника, након чега је ЦИК БиХ 10. маја 2021. године доставио увјерење којим је потврђено да је именована на Локалним изборима добила мандат одборнице у Скупштини Општине Фоча као сљедећа кандидаткиња са листе Социјалистичке патрије.

Он је истакао да постоји потреба да се Скупштина изјасни о предметном Извјештају, који ће бити објављен у „Службеном гласнику Општине Фоча“, као прилог закључка.

Такође, он је најавио да ће одборница Хелена Владичић, након верификације мандата, положити свечану заклетву, а затим потписати изјаве о полагању свечане захлетве и прихватању Етичког кодекса, уз констатацију да је овој одборници у прилогу радних материјала за ову сједницу достављен по један примјерак Статута Општине Фоча, Пословника Скупштине Општине Фоча и Етички кодекса.

Председник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне о Извјештају.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је Скупштина Општине Фоча, једногласно („за“ је гласало 20 одборника), донијела

З а к љ у ч а к

Скупштина Општине Фоча усваја Извјештај о престанку, додјели и прихватању мандата одборника у Скупштини Општине Фоча.

Хелена Владичић је, на позив предсједника Скупштине, положила свечану заклетву, а затим потписала текст свечане заклетве и изјаву о прихватању Етичког кодекса.

Предсједник Скупштине је обавијестио Скупштину да је одборница Сања Дракул доставила Скупштини обавјештење да иступа из Социјалистичке партије из разлога неслагања, несугласица, притисака и проблема у раду и функционисању Општинског одбора Социјалистичке партије, а да ће у наредном периоду у раду Скупштине наступати као самостални одборник, да остаје члан скупштинске већине и да ће подржавати приједлоге аката Начелника Општине и функционисање скупштинске већине.

Он је прочитао текст овог обавјештења, од 7. јуна 2021. године.

Предсједник Скупштине је прочитао Приједлог дневног реда, који је утврдио Колегијум Скупштине на својој сједници од 8. јуна 2021. године.

Он је констатовао да су одборницима у клупе, непосредно пред почетак сједнице, достављени сљедећи материјали:

- приједлог Начелника Општине за састав Савјета за безбједност саобраћаја Општине Фоча, у вези тачке 10. из Приједлога дневног реда,
- Извјештај Комисије за статутарна питања и прописе.

Он је отворио расправу о Приједлогу дневног реда.

За дискусију се пријавио одборник **Огњен Бодирога**.

Он је предложио да се у дневни ред уврсти као тачка: Измјена Регулационог плана у Индустијској зони Брод на Дрини – измјештање асфалтне базе у насељу Брод, водећи искључиво рачуна о здрављу људи.

Он је образложио да му се из насеља Брод на Дрини обратила већа група грађана, на челу са Надом Марић, који су тражили од њега да апелује на Скупштину да се измјести асфалтна база која треба да се гради у овом насељу и то скоро у самом центру насеља. Он је истакао да је научно утврђено да материјали који се користе у асфалтној бази при добијању асфалта утичу на централни нервни систем, изазивају канцер, нарушавају здравље код дјете, наводећи као примјер да су прије пола године у једном насељу у Пљевљима грађани петицијом одбили градњу асфалтне базе. Он је упознат да је инспекција забранила изградњу ове асфалтне базе, али је инвеститор наставио градњу. У државама у окружењу асфалтне базе су удаљене од насељеног мјеста минимално пет – десет километара. Он је упозорио да се о овоме поведе рачуна, јер су мјештани насеља Брод у вези овог питања спремни и на радикалније потезе.

Бранимир Радовић, секретар Скупштине је образложио да се предложена тачка не може уврстити у Приједлог дневног реда ове сједнице из техничких разлога јер не постоји приједлог акта, односно приједлог одлуке који би регулисао предметно питање. У овом случају не ради се о примједбама процедуралне природе што приједлог одлуке није прошао претходно разматрање Комисије за статутарна питања и прописе, јер се одлука у изузетним случајевима може донијети и по хитном поступку, без редовне процедуре, већ што не постоји текст приједлога одлуке са

свим потребним елементима који би могао бити предмет разматрања и усвајања, да би се знало шта се и са каквим садржајем усвојило.

Он је сматрао да очигледно добру иницијативу грађана насеља Брод на Дрини треба третирати на прави начин, па тако и овај приједлог одборника Бодироге представља само иницијативу за измјену Регулационог плана Брод на Дрини, како би ресорно одјељење Општинске управе ову иницијативу обрадило на прави начин и припремило приједлог одлуке за наредну сједницу Колегијума Скупштине, а потом и за јулску сједницу Скупштине.

Огњен Бодирог се у образложењу свог приједлога за допуну предложеног дневног реда позвао на члан 111. став 3. Пословника Скупштине, према којем постоји могућност да се у дневни ред сједнице уврсти питање за које није обезбијеђен одговарајући писани материјал ако је приједлог за допуну приједлога дневног реда поднијела најмање 1/3 одборника.

Он је тражио да се Скупштина изјасни о његовом приједлогу.

У 10.24 часова **предсједник Скупштине** је одредио паузу у раду Скупштине у трајању од пет минута како би се обавиле консултације са представницима извршне власти у вези приједлога да се у дневни ред сједнице уврсти тачка: Измјена Регулационог плана Брод на Дрини – измјештање асфалтне базе.

Сједница је настављена у 10.31 часова, уз кворум од 22 одборника.

У наставку сједнице, **предсједник Скупштине** је истакао да се, након обављених консултација, дошло до два приједлога:

- да се гласа о приједлогу Огњена Бодироге за допуну Приједлога дневног реда и
- да се овај приједлог прихвати од стране извршне власти Општине и у оквиру текућих питања разматра као иницијатива, о чему ће се изјаснити Скупштина и донијети одговарајући закључак.

Он је позвао одборнике да се изјасне о приједлогу Огњена Бодироге за допуну Приједлога дневног реда.

Након извршеног гласања, он је констатовао да **Скупштина Општине Фоча није усвојила овај приједлог**, јер је „за“ приједлог гласало седам одборника, један одборник је гласао „против“, а 13 одборника је било „уздржано“.

Предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне о Приједлогу дневног реда сједнице.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, једногласно („за“ је гласао 21 одборник) усвојила сљедећи

ДНЕВНИ РЕД

1. Записник са Четврте редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 31. 3. 2021. године,
2. Записник са Пете редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 29. 4. 2021. године,
3. Записник са Прве посебне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 20. 5. 2021. године,
4. Информација о реализацији закључака са Пете редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 29. 4. 2021. године и Прве посебне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 20. 5. 2021. године,

5. Приједлог одлуке о усвајању Стратегије развоја локалних путева и улица у насељу на подручју општине Фоча за период 2020 – 2029. године,
6. Нацрта Стратегије развоја социјалног становања општине Фоча за период 2021 – 2030. године,
7. Приједлог одлуке о куповини непокретности у Улици Немањиној, у Фочи, означене као к. ч. број: 1035, уписан у лист непокретности 65/0 к. о. Фоча,
8. Приједлог одлуке о продаји неизграђеног грађевинског земљишта, означеног као к. ч. број: 339/5, уписано у лист непокретности 327/3 к. о. Фоча путем непосредне погодбе,
9. Приједлог одлуке о приступању изради измјена и допуна дијела Регулационог плана „Центар I“ Фоча,
10. Избор и именовање чланова Савјета за безбједност саобраћаја Општине Фоча,
11. Извјештај о раду Правобранилаштва Републике Српске за 2020. годину:
 - 1) Сједиште замјеника Фоча,
 - 2) Сједиште замјеника Требиње,
12. Извјештај о реализацији Плана рада Општинске управе Општине Фоча за 2020. годину,
13. Извјештај о реализацији Стратегије интегрисаног развоја општине Фоча за 2020. годину,
14. Информација о реализацији Стратегије руралног развоја општине Фоча за 2020. годину,
15. Информација о раду Општинске организације Црвени крст Фоча за 2020. годину,
16. Информација о стању привреде на подручју општине Фоча,
17. Информација о стању у области пољопривреде на подручју општине Фоча,
18. Информација о наплати пореза на непокретности на подручју општине Фоча,
19. Информација о стипендирању студената у школској 2019/2020. години,
20. Информација о положају расељених лица, повратника и корисника алтернативног смјештаја на подручју општине Фоча,
21. Информација о раду спортских клубова са подручја општине Фоча,
22. Информација о стању у области културе на подручју општине Фоча,
23. Информација о активностима удружења грађана и невладиних организација са подручја општине Фоча у 2020. години,
24. Информација о стању рјешавања управних предмета у 2020. години,
25. Информација о стању у области заштите животне средине на подручју општине Фоча,
26. Информација о стању у области заштите од пожара на подручју општине Фоча,
27. Одговори на одборничка питања,
28. Одборничка питања,
29. Иницијативе одборника,
30. Текућа питања.

АД – 1. Записник са Четврте редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 31. 3. 2021. године

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Записнику са Четврте редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 31. 3. 2021. године.

У расправи су учествовали одборници: Огњен Бодирога и Изет Спахић, као и Бранимир Радовић, секретар Скупштине.

Огњен Бодирога је тражио да се у Записнику, на страни број 2, наведе да је он дао подршку г. Драшку Станивуковићу, градоначелнику Бањалуке.

Он је образложио да је одборница Татјана Шифорија у својој реплици истакла да је она очекивала да ће он изразити захвалност Универзитетској болници и Дому здравља у Фочи, а не Драшку Станивуковићу, па је логично да се у његовој дискусији наведе да је он дао подршку Станивуковићу. Он је тражио да се у садржај његове дискусије дода реченица да је он дао подршку Драшку Станивуковићу да би имао смисла одговор одборнице Шифорије, који је већ унесен у Записник.

Он је тражио да се изврши корекција на страни број 49, у његовој дискусији о Приједлогу одлуке о платама функционера Општине Фоча, у оквиру које је изнио да би функционери Општине, на челу са Начелником Општине, требало да имају много ниже плате, да је плата Начелника Општине са доприносима, регресом и топлим obroком преко 4.000 КМ и то је већа плата од градоначелника Требиња, Дервенте и Београда, да је плата предсједника Скупштине 3.800 КМ, а плата замјеника Начелника Општине 3.200 КМ и да су генерално у цијелој БиХ плате функционера огромне, па је тражио да се ово дода у текст његове дискусије.

Изет Спахић је тражио да се на страни број 10, у задњем пасусу његове дискусије изврши корекција у смислу да је Министарство за изгјеглице и расељена лица донијело одлуку да се издвоји 150.000 КМ, а не 100.000 КМ, како је наведено у Записнику.

Бранимир Радовић, секретар Скупштине је истакао да прихвата наведене примједбе, уз најаву да ће се оне обрадити и уврстити у коначан текст записника.

Предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне о Записнику са Четврте редовне сједнице Скупштине, са изнесеним примједбама, које су прихваћене у расправи.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, једногласно („за“ је гласао 21 одборник), донијела

З а к љ у ч а к

Скупштина Општине Фоча усваја Записник са Четврте редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 31. марта и наставка сједнице од 1. априла 2021. године, уз примједбе на текст које су дали одборници: Огњен Бодирога и Изет Спахић.

АД – 2. Записник са Пете редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 29. 4. 2021. године

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Записнику са Пете редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 29. 4. 2021. године.

У расправи су учествовали одборници: Милорад Костић, Миомир Бојат и Татјана Шифорија, као и Бранимир Радовић, секретар Скупштине.

Милорад Костић је тражио да се у Записник, на страни број 41, код излагања Радмиле Павловић дода да је она била изложена притисцима, а можда и уцјенама од стране начелника Радисава Машића, који је од ње тражио да предузме

одређене активности које нису ни законски, ни добре за ЈЗУ „Апотека Фоча“ Фоча, нити за њу, већ само за његов лични интерес. Он је тражио да се, прије реченице у којој се наводи да је „добила савјет од г. Машића“, наведе реченица да је она „имала тешку непријатну ситуацију, јер је добила савјет да уради нешто што нема везе са законом“, сматрајући да је њена дискусија могла бити много садржајнија.

Миомир Бојат је тражио да се изврши корекција на страни број 49 Записника, гдје он није говорио о епидемиолошкој исправности воде, већ о микробиолошкој исправности воде. Зато умјесто што пише да је вода хемијски исправна треба да стоји ријеч: „микробиолошки“.

Он је образложио да је вода четири пута била микробиолошки неисправна. У периоду када је вода мутна, она се не дезинфикује и сви параметри су били исправни, осим физичког замућења воде за пиће. Уведено је у процедуру да се вода на изворишту увијек испитује као сирова вода и у протеклом периоду, када је падала киша, узет је један узорак и вода је на изворишту била исправна за пиће.

Татјана Шифорија је истакла примједбу да у њеном одборничком питању, на страни број 54, није адекватно наведено образложење.

Она је тражила да се изврши корекција тако што умјесто ријечи: „већи број грађана баца инфективни отпад у контејнере“ треба да стоји: „већи број грађана је примијетио инфективни отпад у контејнерима“.

Бранимир Радовић, секретар Скупштине је образложио да у састављању записника учествују искључиво и једино двије особе, и то: Милена Вуковић, стручни сарадник, која врши преслушавање тонског снимка сједнице и израду прве верзије записника и он, као секретар Скупштине, који углавном не преслушава тонски снимак сједнице, већ води личне забиљешке о току сједнице, на основу чега саставља коначну верзију записника са сједнице, који се доставља одборницима на разматрање.

Он је посебно истакао да на израду записника са сједница Скупштине никада ниједном сугестијом нису утицали ни Начелник Општине, а ни предсједник Скупштине, нити су на било који начин сугерисали на начин израде или на поједини садржај записника, већ су тај дио посла, из разлога повјерења, професионалних или других разлога, препуштали секретару Скупштине.

Он је образложио да прихвата наведене примједбе на текст Записника, које ће се обрадити и унијети у коначан текст Записника са ове сједнице.

Предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне о Записнику са Пете редовне сједнице Скупштине, са изнесеним примједбама, које су прихваћене у расправи.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, једногласно („за“ је гласао 21 одборник), донијела

З а к љ у ч а к

Скупштина Општине Фоча усваја Записник са Пете редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 29. 4. 2021. године, уз примједбе на текст које су дали одборници: Милорад Костић, Миомир Бојат и Татјана Шифорија.

АД – 3. Записник са Прве посебне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 20. 5. 2021. године

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Записнику са Прве посебне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 20. 5. 2021. године.

У расправи су учествовали одборници: Милорад Костић и Огњен Бодирога, као и Бранимир Радовић, секретар Скупштине.

Милорад Костић је тражио да се у Записник, на страни 22 унесе да му посланик у Народној скупштини РС Споменко Стојановић није дао одговор у вези висине средства које је по основу шумских сортимената ШГ „Маглић“ уплатило на рачун Општине Фоча, иако је он на тој сједници Скупштине обећао да ће на ово питање дати писани одговор.

Огњен Бодирога је истакао да је на страни 17, када се отворила дискусија о стању регионалних и магистралних путева на подручју општине Фоча, прескочено да је г. Споменко Стојановић њему рекао да он на неки начин хвали свог колегу из странке Небојшу Вукановића, па у том смислу тако прича, што он није присутан на Скупштини.

А он је њему одговорио да г. Вукановић није уопште члан СДС-а, већ је као страначка личност освојио мандат на Општим изборима 2018. године, да је боље да су присутни Небојша Вукановић и Максим Скоко, који су заступали Фочу у Народној скупштини РС, да Споменко Стојановић никада није дискутовао, а ако има неку дискусију може је избацити на Јутјуб.

Бранимир Радовић је образложио да су му јасне изнијете примједбе на Записник на којим инсистира одборник Бодирога, али да му није јасно шта је садржај примједби одборника Костића и како треба поступити приликом израде коначног текста Записника.

Милорад Костић је истакао да он тражи одговор о висини шумских сортимената за претходних девет година.

Он је сматрао да треба доставити питања која је он поставио Споменку Стојановићу, а уколико он неће да одговори на њих, има други пут, као нпр. Агенција за истрагу и заштиту.

Предсједник Скупштине је сугерисао да се примједба одборника Костића сматра као одборничко питање које ће се доставити надлежном предузећу ради давања одговора, уз образложење да се њима не може оптерећивати Записник у којем је наведено одвијање расправе на Првој посебној сједници, па тако он не може садржавати дискусију и питања која су се јавила након те одржане сједнице.

Милорад Костић се сложио са наведеном сугестијом, уз захтјев да г. Споменко Стојановић одговори на постављена питања или достави информацију.

Предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне о Записнику са Прве посебне сједнице Скупштине, са изнесеним примједбама, које су прихваћене у расправи.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, једногласно („за“ је гласао 21 одборник), донијела

З а к љ у ч а к

Скупштина Општине Фоча усваја Записник са Прве посебне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 20. 5. 2021. године, уз примједбе на текст које је дао одборник Огњен Бодирога.

АД – 4. Информација о реализацији закључака са Пете редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 29. 4. 2021. године и Прве посебне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 20. 5. 2021. године

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Информацији.

За дискусију није било пријављених.

Предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **упозната** са Информацијом о реализацији закључака са Пете редовне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 29. 4. 2021. године и Прве посебне сједнице Скупштине Општине Фоча, од 20. 5. 2021. године.

АД – 4. Приједлог Стратегије развоја локалних путева и улица у насељу на подручју општине Фоча за период 2020 – 2029. године

Уводно образложење о Приједлогу стратегије је дао **Ранко Поповић**, начелник Одјељења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове.

Он је образложио да се изради предложене стратегије приступило у циљу побољшања услова саобраћаја на подручју општине Фоча за период 2020 – 2029. године, која представља основу за даљи развој саобраћајне инфраструктуре на подручју општине Фоча.

Израда ове старегије представља и законску обавезу Општине, а правни основ за њено доношење је садржан у Закону о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 89/13 и 83/19). У члану 13. став 4. Закона о јавним путевима је прописано да је јединица локалне самоуправе надлежна за доношење стратегије развоја локалних путева и улица у насељу. Доношењем одлуке о приступању изради ове стратегије, Општина Фоча је званично започела процес стратешког планирања у области локалне путне мреже из надлежности јединице локалне самоуправе.

Стратегија садржи опис постојеће путне мреже која се налази у надлежности Општине Фоча, а коју чине: локални путеви, укупне дужине 215,70 km, улице у насељу, укупне дужине 35,83 km и некатегорисани путеви, укупне дужине 524 km.

Стратегијом је дефинисана основна визија, а то је унапређење привреде и развоја општине Фоча кроз одржив, дјелотворан и безбједан друмски саобраћајни систем. Дефинисан је општи циљ и ефикасно управљање путном мрежом које је усклађено са реалним потребама, као и оперативни циљеви.

У акционом плану су дати пројекти чијом би се реализацијом добио развијен и одржив саобраћајни систем који би као такав доприносио унапређењу квалитета живота.

Нацрт ове стратегије је усвојен на сједници Скупштине, од 4. 6. 2020. године и, у складу са закључком Скупштине, овај нацрт је био на јавном увиду у трајању од 30 дана, односно од 16. 6. 2020. до 16. 7. 2020. године, а јавна расправа је одржана 27. 7. 2020. године.

У току израде Приједлога стратегије разматрани су сви приједлози и коментари који су дати на нацрт, као и приједлози и коментари који су дали одборници Скупштине.

Усвајање ове стратегије од стране Скупштине није крај процеса, јер тада почиње најважнији дио стратегије, а то је њена имплементација, односно спровођење активности ради постизања задатих циљева.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Приједлогу стратегије.

У расправи су учествовали одборници: Мирослав Авдаловић, Огњен Бодирога, Милош Милић, Милорад Костић, Миливје Достић, Гордан Мاستило, Драгослав Станојевић, Татјана Шифорија, Предраг Кунарац, Изет Спахић, Срђан Драшковић, Никола Вуковић, Душан Бодирога и Радмил Марић, као и Ранко Поповић, начелник Одјелења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове и Милан Вукадиновић, начелник Општине.

Мирослав Авдаловић је истакао да се често креће по терену и зна да су сви путеви на подручју Општине у катастрофалном стању. Прије неколико седмица он се возио у подручја према Годијену, Козјој Луци, Сусјешну и Јелечу и видљиво је да се на путевима ради и да има помака, добро је стављен тампон на путу од Пуриша према Козаревини.

Он је сматрао да треба радити према систему малих корака, да се постигне један велики развојни пут, јер другачије не може.

Што се тиче Нацрта стратегије и акционог плана, све тачке су приоритетне, а горући проблем је изградња паркинг гараже и израда студије саобраћаја за општину Фоча, изградња пјешачких стаза, а потребно је извршити изградњу и приступних рампи за особе са инвалидитетом.

Он је оцијенио да је акциони план амбициозан, али је и рјешив, уз подршку Владе РС и ангажовање Општине.

Огњен Бодирога је указао на правописне грешке на страни 32, гдје је ријеч „непостоје“ написана као једна ријеч, а треба да пише: „не постоје“.

Реализација ове стратегије много зависи од тренутног стања у Републици Српској, јер је буџет Општине Фоче на конопцима, а приказани дуг Општине је 13 милиона КМ, али ће он у току идуће године доказати да је дуг Општине преко 20 милиона КМ, што је у поређењу са Градом Источно Сарајево, који је задужен осам милиона КМ, равно катастрофи. Тако ће Стратегија зависити од екстерних извора и неких донација, мада је у Стратегији све лијепо написано, али је реална слика ствари другачија.

Он је констатовао да је дужина локалних путева у Фочи 215 km, улица 35 km, што је око 250 km да се асфалтира. С друге стране, Влада РС је у задње вријеме изградила и планира изградити на сјеверу Републике Српске пројекте гдје планира да уложи 4,1 милијарду КМ и то: у дионицу пута Добој – Бања Лука, дужине 72 km, уложено је 800 милиона КМ, без ПДВ-а; у пут Бања Лука – Приједор, дужине 42 km, планира се уложити двије милијарде КМ; у ауто пут Вукосавље – Брчко – Бијељина – Рача планира се уложити 1,3 милијарде КМ, уз оцјену о постојању маћехинског односа према источном дијелу Републике Српске.

Он је за локални путев првог реда: Универзитетска болница – Јошаница похвалио општинску власт која је на овом путу асфалтирала рупе, као и по центру града, прије свега дио улице код аутобуске станице, што је било катастрофа.

Пут: Борје – Мештревац, гдје је макадамска дужина пута 24 km, а 1 km је асфалта, у протеклом рату је много значио у стратешком и економском смислу јер је захваљујући том путу Општина имала и електричну енергију и снабдијевање намирницама.

Пут према Годијену је, према сликама које је добио са терена, 12. 6. 2021. године, катастрофално насут и у питању су обичне стијене.

Пут: Заваит – Златни Бор, који је дуг свега 12 km, уз вожњу путем од 45 минута, прошле године је био најгори пут којим је он прошао, а сада је то поравнато и насуто, сматрајући да су то само привремена рјешења јер ће насути материјал спрати прва киша и ту се у само губи новац, па код насипања треба водити рачуна о квалитету тампона и о пропусним каналима који су врло битни, односно да ли су у нивоу пута или су испод пута.

Пут од Вучетића гробља према Челебићима је био асфалтиран један – два km и асфалт је пропао, па су га мјештани склонили с пута.

Он је предложио да оно што се уради буде квалитетно, уз наду да ће се стати у крај да се асфалтирање врше само пред изборе. Он је констатовао да је у Буџету Општине за асфалтирање путева у 2021. години планирано 103.000 KM, док је 2020. године са екстерним изворима у путеве уложено 950.000 KM, од чега је Општина Фоча уложила 450.000 KM.

Што се тиче улица, он је истакао да је у Његошевој улици тротоар рађен на дан избора, што није људски и код Богословије је тротоар удубљен, а плаћен је 130.000 KM.

Улица Светосавска, код Храма „Светог Саве“, асфалтирана је 5 cm од тротоара, без потребе, а онда слиједи стари асфалт што изгледа ружно.

У Студенској улици прво се радило, па су се онда упоредо тражиле дозволе и нека лица су тужила Општину, јер им је узурпирана имовина. Сада је асфалт опет узрван, сматрајући да је највећи проблем Општине рад инспекције и да је стара инспекција била корумпирана.

У Улици Светог Николе, као и улици испод Градског стадиона, гдје постоји сужење улице, нема тротоара, а потребан је бар мањи тротоар, пошто овом улицом у школу иде доста дјецe.

У Соколској улици треба регулисати канализацију и то хитно, а тај проблем постоји и у Улици Петра Бојовића, код кафића „Голд“.

Он је апеловао да се у овом дијелу промијени ограда која је пуна гелера од рата, а у питању је 100 – 150 метара ограде.

Код продавнице Остојића, која се налази код зграде Општине, дигао се плочник, што даје ружну слику.

У Немањиној улици димњак је у лошем стању и може се срушити, па о томе треба повести рачуна.

Улица Мегмед паше Соколовића је у лошем стању и захтијева да се ријеша.

Што се тиче некатегорисаних путева, он је апеловао на мјештане да се, путем акција и уз мало помоћи Општине, ови путеви санирају. Нпр, крајак пута према Веленићима се не одржава од 1995. године, па тај пут одржавају сами мјештани.

Он се није сложио са констатацијом да бициклички саобраћај на подручју Општине није развијен, сматрајући да је ствар културе да се на посао иде бициклом, које је у страним земљама основно превозно средство, јер се њиме не производе штетни гасови.

Што се тиче паркинг простора, он је постао проблем зато што се није поштовао закон о стамбеној градњи.

Пут: Хум – Брштеновица треба да се санира, дужине 18 km и већина рафтера се не би противила да се стави рампа и да се наплаћује одређени износ по сваком госту, уз оцјену да проблем овдје представља „рад на црно“, јер много лица неће да раде у систему ПДВ-а, па пријаве мање лица него што их имају. Овај пут Општина може санирати једино уколико би подигла кредит.

Он је указао и на грешке на страни број 51, код описа пројеката гдје нису добро сабране цифре километара, гдје је наведено укупно 60 km, а треба да стоји 158,30 km.

Он је истакао да има индиција да се код реконструкције Улице Краља Петра десио тешки криминал, сматрајући да тротоаре и прелазе треба конструисати за особе са инвалидитетом, који сада постоје сам на пар улица.

Предсједник Скупштине је апеловао на све говорнике и скренуо им пажњу да се са уважавањем односе једни према другима и према запосленим у Општинској управи и да се уздрже од било каквих квалификација.

Милош Милић је оцијенио да је Приједлог стратегија квалитетно урађен, па је подржао све што је речено о санацији путева на територији општине Фоча, а сложио се, између осталог, и са планирањем санације Соколске улице.

Он је навео лијепу праксу предузећа „Путеви РС“ које из својих средстава, у сагласности са надлежним општинама, у односу на број регистрованих аута, врши прављење или санацију кружних токова. Како Општина има кружни ток између Средњошколског центра и гробља Божовац, који није у најбољем стању и потребно га је санирати, а потребан је за та два објекта, он је сматрао да би ЈП „Путеви РС“ имали обавезу да, у договору са Општином Фоча, изврше санацију овог кружног тока, па је тражио да се ради на рјешењу овог питања.

Он је најавио да ће подржати Приједлог стратегије.

Милорад Костић је истакао да му није јасно шта значи стратегија за нешто што је Општина дужна свакодневно да ради, да одржава локалне путеве и градске улице и посебно путеве у приградским селима гдје мјештани живе, а не да развија стратегију без средстава. Он је питао чему стратегија за путеве и зашто се она није радила за десет година.

Он је сматрао да се средствима која су планирана у Буџету Општине за 2021. годину за локалне путеве не може асфалтирати ни 100 метара пута.

Он је оцијенио да је стање локалних путева јако лоше.

По питању паркинг простора направљени су велики пропусти од руководиоца из Одјелења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове. Он је подсјетио да је била планирана изградња јавног паркинга (подземних гаража) на локацији иза Центра за културу и информисање, а на дијелу те локације је сада изграђен стамбени објекат. Он је питао гдје је план развоја града, урбанистички и грађевински и др. који имају друге општине.

Он је сматрао да се град може развијати једино на бази развоја туризма, па туризам треба убацити у Стратегију, о чему је већ више пута говорио.

Што се тиче пута према Брштеновици, он је сматрао да се и сада на овом путу може вршити наплата, да се у том случају рафтери не би бунили и да се овај пут може да средити за једну сезону, имајући у виду да, према одређеним подацима, овим путем за једну сезону прође 50.000 регистрованих гостију, а да је у 2019. години само један камп остварио 19.000 ноћења. Изградња пута: Хум – Брштеновица иде веома споро, почела је 2014. године и остало је да се заврши 18 km пута. Он је сматрао да се може наћи више рјешења да се овај пут приведе својој намјени, јер је он велика потреба.

Он је сматрао да се на подручју општине Фоча путеве уништавају извлачењем шумске грађе, а посебно пут за Челебиће, јер су камиони велике тонаже и ниједан није испод 60 тона, за шта су директно одговорни они који те камионе товаре, а то је ШГ „Маглић“. Он је навео да је добио снимке да је у Филиповићима, гдје постоји вага, претоварено седам камиона, јер они са толиком тонажом не могу да прођу кроз Федерацију БиХ, што представља киминал за који је одговорно ШГ „Маглић“, на који нико не реагује.

Он је у вези санирања рупа истакао да је маркером обиљежен само ударни дио и то неправилног облика, а остао је порозни дио који ће испасти за мјесец или два, па је апеловао да се крпљење рупа врши квалитетно.

Он је указао на велику некултуру појединих возача, па се мора поставити што више монтажних полицајаца, што није велика инвестиција, које треба поставити код зграде суда и на још неколико битних мјеста.

Он је сматрао да није потребно доносити било какву стратегију, већ је потребно едуковати јавност и само натјерати извршну власт Општине да ради свој посао, да одржава град чистим и уредним, при чему се санирања путева врши од избора до избора, у изборним годинама.

Миливоје Достић је оцијенио да је предложена Стратегија веома важан документ, поздрављајући Приједлог стратегије, али и изражавајући бојазност да овај документ не остане мртво слово на папиру, као што је то био случај са неким од претходних стратегија и других важних докумената.

Из Приједлога стратегије се види да у општини Фоча постоје три врсте путева: магистрални, регионални и 27 локалних путева, који су категорисани, укупне дужине преко 215 km. Скоро 1/3 локалних путева је асфалтирана, али код тих путева има проблема због недовољне ширине коловоза, велим нагибима, кривинама, лошим стањем саме коловозне конструкције. Остали локални путеви су макадамски, па када се погледа путна инфраструктура Општине, слика је лоша.

Он је истакао да Општина Фоча на годишњем нивоу издваја значајна средства кроз програм локалних и некатегорисаних путева, али и поред тога путеви су све лошији. Оно што се на путевима одради, са првим кишним падавинама пут се оштети, па се тако бацају средства, а ствара се и сумња да постоје нечасне радње.

Он је оцијенио да стање локалних путева није на задовољавајућем нивоу како се у наводи у Приједлогу стратегије. Добро је што је у документу наведено да код девет локалних путних праваца треба тежити наставку њиховог асфалтирања, па се мора урадити асфалтирање тих путева, јер је ово 21 вијек. За осам путних праваца треба тежити асфалтирању, за осам путних праваца је одржавање асфалтиране дионице, на два путна правца има насипање, а за пут: Медицински факултет – Јошаница је наведено да је потребна потпуна рехабилитација, што је исправно, јер је тај пут у веома лошем стању.

У вези надзора над извођењем грађевинских радова на подручју Општине има доста примјера лоше урађеног посла, сматрајући да је кључни проблем у надзорном органу, наводећи лоше урађене радове од Вучетића Гробља до центра МЗ Челебићи, дужине око 1 km, гдје је мање од годину дана асфалт на овом путу пропао и склоњен је поред коловозне траке. Он је апеловао да се асфалтирање путева врши квалитетно, да се због неквалитетно одрађених радова надлежни субјекти позову на одговорност, без обзира на партијску припадност, односно уколико квалитетно раде свој посао требају се похвалити, па можда чак и наградити.

Он је истакао да је Фоча центар старе Херцеговине и скоро универзитетски град, град младости, па га чуди да у Општини не постоји бицикличка трака, како се бицикли не би возили по тротоарима, јер је бицикл јако добро превозно средство и то треба популарисати.

Под хитно треба рјешавати питање паркинг простора у граду и изнаћи нека средства, па и по цијену задуживања.

Други проблем, поред паркинг простора, је проблем теретних возила у граду, наводећи као примјер да су поред тржног центра „Том“ теретна возила данима паркирана, сматрајући да овим возилима није мјесто у центру града и да о томе треба повести рачуна.

На многим градским улицама, од центра града ка периферији, извршена су честа прекопавања улице. Он је сматрао да у вези тог питања треба имати неки план, а не да се прекопавање улице врши када то коме падне на памет и као примјер је навео прекопавање улице према Универзитетској болници. Он је апеловао да се, уколико улица мора да се прекопава, она мора довести у раније стање.

Он је предложио да се у неком наредном периоду, можда чак и до краја године, донесе план асфалтирања свих улица, односно путева на подручју општине Фоча и ако је могуће да свака мјесна заједница добије асфалт до центра мјесне заједнице.

Он је апеловао да се, код градње по било ком основу, у граду води рачуна о надзору радова и да тај надзор врше компетентна и часна лица која неће подлећи разним уцјенама и слично.

Гордан Мاستило је похвалио труд који је уложен да се направи Приједлог стратегије од 60 страница, са доста података и шема и свих других елемената.

У предложеној Стратегији су набројане улице, паркинзи, локани путеви, магистрални путеви и све оно што би требало урадити у наредном периоду од девет година. Ове позиције су поткријепљене финансијским планираним средствима која би требало да покрију ове пројекте, а она би износила 10.080.000 КМ, од чега су 9.765.000 КМ средства која се планирају из екстерних извора, који су неизвјесни, а 315.000 КМ је предвиђено из буџета Општине.

Он је истакао да није оптимиста да ће овај врло амбициозан документ бити реализован, зато што је неизвјестан прилив средстава која ће доћи изван буџета Општине. Да би се оно што је планирано у Стратегији реализовало у наредних девет година, требало би сваке године обезбиједити и уложити 1.100.000 КМ, што би био велики успјех, јер би се тиме ријешило горући проблем Општине.

Он је оцијенио да је ова стратегија требало да буде скромнија, да се сведе у реалне оквире и да се истом планирају реалне потребе Општине и њене могућности и тако се направе приоритети које Општина сигурно може да финансира, а уколико би било и средстава из других извора, то би било лако допунити.

Он је указао да озбиљан проблем представља квалитет изведених радова и чување изведених радова од разноразних насртаја и прекопавања, што нико не контролише, наводећи као примјер улицу од објекта „Перућице“ до насеља Застава, која је рађена прије коју годину по задовољавајућим стандардима (ивичњаци, нивелета, спојеви асфалта, шахтови у нивоу), а сада је та улица унакажена сталним прекопавањем и неадекватно одрађеним радовима након прекопавања улице.

Изведени радови се не контролишу, иако у Одјелу за просторно уређење и стамбено – комуналне послове постоје инжињери који морају бити на терену, сматрајући да не треба штитити инвеститоре, него их треба обавезати да радове одраде адекватно. Тако се деси да насути пут није уваљан, а на путу се налази камење од 15 см.

Велики проблем у овом граду су паркинзи. Он је питао шта је са 40 паркинг мјеста у Доње Пољу, који је био везан за зграду код „Кафе бора“, о чему постоји одлука Скупштине, уз констатацију да се изгради зграда са 40 станова и три паркинг мјеста, чиме се иде на руку инвеститорима, јер извршна власт не смије да им се супротстави, а такво поступање је довело до проблема са паркинг простором.

Он је апеловао да се санирају рупе испред Спортске дворане, које представља огледало квалитета радова, за шта нису потребна велика средства.

Драгослав Станојевић је констатовао да је у Приједлогу стратегије, у дијелу у вези саобраћајних знакова, наведено да они треба да буду видљиви, читљиви и разумљиви свим корисницима саобраћаја и да им пруже јасну, правремену и комплетну информацију о безбједности и сигурности кретањем по саобраћајној мрежи.

Он је апеловао да се, имајући то у виду, уклони саобраћајни знак који стоји на мосту код Средњошколског центра и показује да је оптерећење моста пет тона, а тај саобраћани знак је постављен у вријеме власти СНСД-а и СДС-а, на челу са начелником Општине Радисавом Машићем. Он је сматрао да је постављање овог саобраћајног знака имало за циљ да се омаловажи изградња тог моста, односно рад претходног начелника Општине Крсмановића, а преко овог моста је прешло много камиона, тако да они и сада стално прелазе иако су оптерећени са преко 60 тона.

Он је истакао да је пут: Годијено – Слатина прије два мјесеца био у веома лошем стању, па је потом био насут, али са крупнијим камењем и није био уваљан, имао је доста рупа и удубљења, али је сада овај путни правац до Бијелих вода солидно насут и уваљан.

Он је упутио апел надлежним у ЈП „Путеви РС“ да се на путу који се одваја за Хумско, тзв. Брвина, санира пропуст који је више година изван своје функције и када падне киша, вода се излијева на пут у дужини од 200 метара, па је пут на том дијелу фактички непролазан, уз подсећање да постоје још два зачепљена пропуста која нису санирана, уз оцјену да од насипања пута нема велике користи док се ови пропусту не санирају.

Он је изразио наду да ће се од Бијелих вода наставити даље санација пута према Потркуши и Милијену и да ће се Начелник Општине заложити, што и сада ради, да се изнађу средства да се планирани путеви санирају на прави начин.

Татјана Шифорија је истакла да је у Приједлогу стратегије дефинисано реално стање путева, као и акциони план за будући период.

Нацрт стратегије је усвојен 2020. године у мјесецу јуну, који је био на јавном увиду 30 дана. Током израде Приједлога стратегије разматрани су сви приједлози и коментари који су дати на Нацрт стратегије, као и приједлози и коментари одборника у Скупштини у току расправе.

Она је питала да ли је потребно поново водити јавну расправу у вези овог документа, јер се на исту стављају примједбе и дају приједлози, а за то је била прилика када се расправљало о Нацрту стратегије.

Она је истакла да израда предметне стратегије представља и законску обавезу за Општину, а њено усвајање је важно да би се завршио један процес и кренуло се у њену имплементацију, односно спровођење стратешких циљева који су наведени у Акционом плану. Опште је познато да је предуслов даљег развоја Општине развој саобраћајне инфраструктуре, а развој локалних путева и улица је од значаја за квалитет живота грађана и потребе привреде Општине.

Приједлог стратегије садржи детаљну анализу стања локалних путева и улица по путним правцима, врсти коловоза, као и укупној дужини путних праваца. Детаљно је приказана анализа граских улица, описано је њихово тренутно стање, а табеларно су исказани и некатегорисани путеви, описано је стање саобраћајне сигнализације, пјешачког саобраћаја и бицикличког саобраћаја, па су на основу свега овога дефинисани и стратешки циљеви.

Она је коментарисала ставку: Приједлог приоритета одржавања путева, сматрајући да је неопходно да се приоритети утврде правилно, јер сви путеви и све саобраћајнице нису једнаког приоритета и код одређивања приоритета мора се узети број становника који гравитира на одређеном локалном путу, спровести анкету о броју возила, односно мјештана на одређеном путу, стање коловоза постојећег локалног пута, присуство редовног линијског саобраћаја и превоза за ђаке, а морају се предвидјети и подручја за туристичке дјелатности и приоритете вршити унутар група локалних путева. Важно је имати у виду колико је саобраћајно оптерећен сваки од ових путева и улица и све то имати у виду приликом формирања листе приоритета за изградњу, реконструкцију и одржавање.

Акциони план садржи називе 14 пројеката, описани су пројекти, стратешки и оперативни циљеви и њихова имплементација.

Она је истакла да се неки од изнесених приједлога одборника већ садрже у Акционом плану, као што је изградња паркинга гараже, изградња приступних рампи итд, сматрајући да је овај материјал требало детаљније прочитати.

Предраг Кунарац је оцијенио да је у преложеној стратегији све лијепо написано, али нема средстава за реализацију планираног, прича се о нечему што не може бити и представља научну фантастику.

У овом документу је планирано асфалтирање пута: Борје – Мештревац, граница са Црном Гором, у дужини од 15 km, што је неостварљиво. Исто се односи и на асфалтирање пута: Вучетића гробље – Челебићи – Јечмишта или асфалтирање

пута од Заваита до Златног бора, гдје је асфалтиран један километар и асфалт је пропао, а није асфалтирано 16 km или регионални пут: Ријека – Црква, гдје се планира асфалтирање километар пута, односно за неке кракове пута се планира 100.000 KM колико кошта асфалтирање, а касније уклањање тог асфалта кошта више него асфалтирање.

Он је сматрао да насипања путева представља само бацање средстава, јер пут због насипања неквалитетним материјалом, који није туцаник, пропадне веома брзо.

Он се осврнуо и на тротоаре у граду који су урађени прије 20 и више година и сада су пропали, па грађани често иду коловозном траком, наводећи примјер тогара у Улици цара Душана.

Он је сматрао да се актуелна републичка власт не обазире на општину Фоча и не даје средства за рјешење пута према Црној Гори, који је од виталног значаја, жила куцавица за Општину. Поготово не треба очекивати њену помоћ код локалних путева, за чије рјешавање Општина нема средстава, па ће предложена стратегија морати да сачека боља времена за реализацију.

Изет Спахић је истакао да је, у оперативном смислу, на изради предложене стратегије уложено много времена и много труда.

На Нацрт стратегије је било одређене интервенције кроз савјете мјесних заједница и удружења грађана и неке ствари се нису унијеле у Стратегију, односно нема неколико путних праваца.

Он је сматрао да на ову стратегију не треба ставити тачку нити она треба да буде свето слово, уз приједлог да, у оперативном раду, приликом реализације овог документа, не треба затварати очи и рећи да неки путни правац не постоји у Стратегији.

Локални путеви и некатегорисани путеви представљају крвоток Општине и да би се они одржали у животу, за то су потребна финансијска средства која Општина не може сама да обезбиједи. Постоји више начина да се обезбиједи средства за ове намјене. Један од начина је да се код изградње великих инвестиција на подручју Општине заједнички дефинишу општи циљеви, као што су санација локалних и некатегорисаних путева, а потом запошљавање. Морају се искористити географске погодности Општине и скренути пажњу омладини која одлази из Општине. Он је заговарао тимски рад и да се престане са причом о неким ситницама, а велики вјетрови, односно возови пролазе. Мора се промијенити приступ и наћи формула како да сви заједно донесу бољитак за Општину.

Он је предложио да извршна и законодавна власт Општине, заједно са послаником из Општине у Народној скупштини Републике Српске, који сигурно жели добро овој општини, отвори дијалог са ЈП „Шуме Српске“, које годинама експлоатишу шуму са подручја ове општине и да се покуша договорити да оно што се путем дрвних сортимената издваја и штета која настане на путевима у Општини извлачењем шумских сортимената представља огромну несразмјеру. Потребно је тражити да се за локалну заједницу из шумских сортимената покуша обезбиједити пуно више средстава, а треба тражити и начина да у Општини почне и нека производња од дрвета, јер сировина постоји, а извози се само обловина.

Услиједио је низ реплика и исправки нетачних навода у којим су учествовали одборници: Огњен Бодирога, Драгослав Станојевић, Милош Милић, Срђан Драшковић и Никола Вуковић.

Огњен Бодирога је реплицирао одборнику Спахићу на изјаву да посланик Споменко Стојановић жели добро овој општини јер његова дјела говоре супротно, а у Народној скупштини РС никада није споменуо Фочу, није се јавио за дискусију, а до сада је промијенио три политичке странке.

Он је сматрао да треба да се макну у страну лица као што су нпр. Споменко Стојанаовић, Вељко Марић и слични њима. Он је упутио критике на рад проф. др Вељка Марића, као директора Универзитетске болнице, наводећи да је ову болницу претворио у приватну фирму, говорећи о њему не као о врсном доктору, већ као политичару и организатору.

Драгослав Стојановић је приговорио Огњену Бодироги да нема смисла да се спомињу лица која нису присутна на сједници Скупштине.

Што се тиче Вељка Марића, њега не треба склонити у страну, већ га величати са дјелима која је урадио, од Одбрамбено – отаџбинског рата па даље.

Што се тиче посланика Споменка Стојановића, ако се нешто жели урадити за добробит Општине, то се може урадити на више начина, а не само кроз дискусију за скупштинском говорницом.

Он је указао да се расправи отишло од теме.

Милош Милић је замолио да се, ради уважавања, дијалог међу одборницима подигне на један виши ниво.

Њему су лично засметале квалификације које су изнесене на рачун уваженог академика Вељка Марића, уз оцјену да никоме није забрањено да пријави било кога за његове пропусте у раду надлежним органима, али треба цијенити садашњи и ранији рад и резултате рада академика Вељко Марића.

Срђан Драшковић је истакао да је г. Споменко Стојановић успјешан директор већ дуги низ година и води једно шумско газдинство које је међу два или три најбоља газдинства у Републици Српској и по броју објеката, опреми радника и превозним средствима.

Што се тиче г. Вељка Марића, он је урадио много тога на добром опремању Универзитетске болнице и Медицинског факултета у Фочи, уз помоћ одређеног броја пријатеља из окружења, а и неких од привредника Општине. Он је сматрао да се не смију заборавити ни претходници који су дали добар допринос за успјешан рад ове двије здравствене установе у Фочи.

Никола Вуковић је сугерисао да се одборници међусобно уважавају, било да су позиција или опозиција. Свако од одборника има право да изнесе своје мишљење, али уколико особа није присутна, то не треба чинити јер она не може реаговати на оно што је изнесено, уз оцјену да ће вријеме судити о свачијим дјелима.

Што се тиче академика Вељка Марића, он је већ уписан у историју овог града, као и многи други.

Душан Бодирога је сматрао да Општина неће моћи сама изнијети све пројекте који су набројани у предложеној стратегији, а вјероватно неће помоћи ни Република Српска, имајући досадашње искуство, јер нема ниједне путне дионице на Општини да је радила Република Српска или да је планира радити.

Он је истакао да активизам обичних лица може допринијети да се ријеше неки проблеми и као примјер је навео протесте мјештана и лица који су поријеклом са подручја Челебића, а које је предводио др Дарко Лечић, који живи у Вишеграду, чијим се иницијативом и активизмом дошло до одређених контаката, па и г. Вучића, предсједника Србије, преко замјеника амбасадора Србије у БиХ и аташеа Србије.

Он је апеловао и тражио од Начелника Општине да се остваре контакти на ентитетском нивоу да би се пут за Челебиће завршио, јер према информацијама др Лечића овај пут ће се радити у 2021. или 2022. години или неће никада и зато ову јединствену шансу не треба пропустити.

Он је истакао да су протесте мјештана Челебића подржала једино СДС и одборник Милорад Костић, а није било подршке чак ни од ШГ „Маглић“, нити директора овог предузећа који је са овог подручја, који је лично забранио другим запосленим у овом предузећу да присуствују протестима.

Поред путева, велики проблем је паркинг простор, што је све последица вођења катастрофалне урбанистичке политике у претходном периоду, јер су грађене зграде у самом центру града (Међурјечје и код робне куће), а да се није обезбиједио неопходан паркинг простор, иако је законом дефинисано по једно и по паркинг мјесто на једну стамбену јединицу.

Он је сматрао да се осовинско оптерећење може ријешити једноставно са повећањем саобраћајне контроле и обезбјеђењем опреме, која све то контролише како се не би уништавали путеви посебно на подручјима гдје се највише извлаче шумске сировине.

Радмил Марић је истакао да, када се преведе на разуман језик, стратегија значи поступање усмјерено ка остваривање одређеног циља након дужег планирања.

Он је констатовао да је површина Општине, након спровођења Дејтонског споразума 1.115 km², а била је 1.270 km², са великом мрежом путева, површина Црне Горе је 13.812 km², а површина Републике Српске је 24.856 km².

Он је сматрао да се треба утврдити врло јасне приоритете који ће бити остварљиви у неком реалном временском периоду.

Он је указао да његова породична кућа у граду нема приступни пит, иако је његов отац поднио захтјев још 1982. године, алудирајући на приче о политичкој моћи.

Он је истакао да одборници треба да се међусобно уважавају и поштују, иако имају различита политичка мишљења, а да постоје органи који се баве испитивањем свих неправилности. Сваке друге године одржавају се избори и гласањем на тим изборима ће се ријешити и питање власти, уз апел да се Скупштина тиме не бави.

У завршној ријечи **Ранко Поповић**, начелник Одјељења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове је дао образложења и одговоре на постављена питања у дискусијама одборника.

Ресорно одјељење свакодневно добија захтјева за интервенцију на путевима у општини, од чега се 80 % тих захтјева односи на одроне, пропусте и клизишта.

Он је дао објашњење у вези рупа и удубљења на појединим улицама у гради и изложио је активности које се предузимају на њиховом санирању, као што је удубљење код Богословије, које је настало због истовара угља.

Велики проблем у Општини је паркинг простор. Он је најавио да ће се код свих објеката, који се буду градили у наредим годинама, тражити од инвеститора да се испоштују параметри да бар сваки стан има једно паркинг мјесто.

За пут код Универзитетске болнице извршена је рекламација радова у вези шахтова на путу који нису били добро урађени, па се очекује да ће извођач урадити те радове у наредном периоду.

Милан Вукадиновић, начелник Општине је истакао да ће се уважити сви конструктивни приједлози и примједбе који су дати на предложену стратегију, па све оно што је витално за живот грађана и о чему се постигне договор у Скупштини може се уврстити у Стратегију или додати на било који други начи.

Општина Фоча има велики проблем са путном комуникацијом у погледу свих категорија путева, а има проблем и са недостатком паркинг простора и још много тога. Све ово мора се ријешавати дио по дио, идући од центра града према сједиштима мјесних заједница.

Морају се утврдити приоритети асфалтирања локалних путева, а надзорни органи треба да раде свој посао.

Што се тиче регионалних и магистралних путева, очекују се одговори од Владе РС и Предсједништва БиХ, а одређеним каналима се покушава доћи и до предсјеника Србије, Александра Вучића.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне о Приједлогу стратегије.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, једногласно („за“ су гласала 22 одборника), донијела

З а к љ у ч а к

Скупштина Општине Фоча усваја Стратегију развоја локалних путева и улица у насљеу на подручју општине Фоча за период 2020 – 2029. године.

АД – 6. Нацрт Стратегије развоја социјалног становања општине Фоча за период 2021 – 2030. године

Уводно образложење о Нацрту стратегије дао је **Ранко Поповић**, начелник Одјељења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове.

Он је образложио да је правни основ за доношење ове стратегије наведен у члану 6. и члану 25. Закона о социјалном становању РС, којим су јединице локалне самоуправе обавезне да, у року од шест мјесеци по доношењу стратегије на нивоу Републике Српске из области развоја социјалног становања, донесу своје стратегије.

Он је најавио да ће се, након усвајања Нацрта стратегије, спровести јавна расправа, након чега ће се утврдити приједлог, који ће бити достављен Скупштини на усвајање.

Општина Фоча кроз разне пројекте име изграђених 60 стамбених јединица, које се користе по принципу социјалног становања. Цијена закупнине за објекте у граду је 1 КМ / m², а за објекте у Слатини и Кратинама 0,50 КМ / m².

Он је образложио да постоји одлука о субвенционирању закупнине тако да одређена лица имају субвенције.

Стамбене јединице су у власништву Општине Фоча и не могу се отуђивати нити се могу откупљивати.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Нацрту стратегије.

У расправи су учествовали одборници: Милорад Костић, Милош Милић, Огњен Бодирога, Миливоје Достић, Гордан Мاستило и Татјана Шифорија.

Милорад Костић је сматрао да се за грађане мора направити амбијент приликом одређивања ренти и уређења градског грађевинског земљишта и видјети на који начин се могу направити олакшице и изаћи им у сусрет, јер се грађанима, приликом грађења, не могу наплаћивати дажбине као у другим развијеним или боље развијеним општинама, а општина Фоча није ни неразвијена општина.

Он је сматрао да није потребна било која стратегија, него је потребно да се поштује републички закон у области грађевине.

Он је образложио да су од њега, приликом одобрења за надоградњу на неким стамбеним зградама, тражени разни документи, почев од измјене регулационих планова, који уопште није требало да се раде и свега осталог, а да са Општином Фоча има судски спор који је у току.

Општина Пале је за надоградњу у потпуности укинула ренту само да би стимулисала градњу и уредила град, док су у општини Фоча високи намети за градњу. Тако је за градњу куће од 100 m² у граду грађевинска дозвола 10.000 КМ, пројекат је 2.000 КМ и са свим осталим прикључцима то кошта око 15.000 – 16.000 КМ, што је главни разлог зашто се у општини Фоча слабо граде куће и иде се са куповином станова.

У Општини Центар Сарајево, која има буџет већи него Федерација БиХ, рента је само за 10 КМ већа него у Фочи, док је у Требињу рента 4 пута мања него у Фочи.

Он је сматрао да у селима нема законског основа за наплату ренте, јер нема пута, воде и струје, а то се ради и таксе су ненормално високе, наводећи као примјер изградњу стамбеног објекта у селу Папратно.

Он је истакао да би Одјелење за просторно уређење и стамбено – комуналне послове требало да поштује закон из области грађења и тада неће бити никаквих проблема.

У општини Фоча има 4.000 запослених, 4.000 незапослених и 4.000 пензионера, што је риједак град у Републици Српској са таквим омјером, па је апеловао да се помогне пензионерима, а не да им се отежава материјална ситуација, увођењем одређених такси, као што је случај са комуналном таксом.

Он је навео да је правна служба Одјелење за просторно уређење и стамбено – комуналне послове њему одокативно наплаћивала технички пријем куће, према економској моћи, па је за 120 m² морао да плати 1.6000 КМ, а другима је за кућу од 300 m² наплаћивано 600 КМ.

Предсједник Скупштине је у пар наврата указао одборнику Костићу да је тема расправе социјално становање, а не комерцијални станови, да се прича генерално о урбанизму и таксама, којом приликом је прочитао из Нацрта стратегије шта је предмет социјалног становања.

Милош Милић је, у исправи кривог навода који је изнио одборник Костић, образложио да је у општини Фоча тренутно незапослено 2.358 лица и та цифра је најмања у задњих пет година.

Он је оцијенио да је добро урађена санација старих зграда.

Огњен Бодирога је истакао да на територији Општине има око 4.000 пензионера и 3.800 запослених лица и 2.358 незапослених лица, сматрајући да би се анализом утврдило да у Општини не ради више од 3.000 лица, јер је Завод за запошљавање рачунао да ради 600 лица који су били примљени хонорарно.

Од запослених лица 50 % има плату до 700 КМ, према статистици Завода за статистику РС. У Републици Српској има 270.000 радника, а од тога је 113.000 са платом до 700 КМ и ако би се то превело на општину Фоча, сигурно око 2.000 лица има плату до 700 КМ, питајући како ће ова лица да купе стан и кредитно се задуже када са овим примањима једва могу да преживе.

Он је предложио да се изради социјална карта, јер има доста породица гдје сви раде у државним фирмама, док има породица којима нико не ради у државним фирмама.

Општина има природна богатства и ресурсе, али не зна да их користи.

Он је за недостатак финансија у буџету Општине Фоча сугерисао Начелнику Општине да ангажује страну ревизорску агенцију која треба да провјери све документе, подсјећајући да је Општина задужена више од тринаест милиона КМ, како му је одговорено на одборничко питање.

Он је за поремећај у демографској структури становништва и одлазак најперспективнијих кадрова апеловао на Начелника Општине да се мора стати страначком запошљавању, наводећи један пример високообразованог кадра који се

није могао запослити јер није имао чланску карту СНСД-а, запошљавање у Казнено – поправном заводу које није могуће без чланске карте СНСД, као и случај сестара Митровић које на Заводу за запошљавање са завршеном средњом медицинском школом чекају двије, односно шест година.

Он је истакао да је на Локалним изборима у 2020. године изашло око 2.000 лица мање него 2016. године, што говори да грађани одлазе из овог града, па је питање колико Општина има становника. Времена су тешка и зато треба гледати општи, а не лични интерес, сматрајући да је Начелник Општине окружен лицима који раде за лични, а не општи интерес и зато има сумњу у његов рад.

Миливоје Достих је оцијенио да Стратегија, као документ, није лоше урађена, али има питање како ријешити проблем социјалног становања у општини Фоча када скоро 2/3 наших грађана живи на ивици егзистенције. Има брачних парова који су обоје завршили факултете, а ниједно од њих двоје не раде, па су они социјална категорија и треба да ријеше стамбено питање.

Он се није сложио са констатацијом у Нацрт стратегије да је примарна здравствена заштита у Општини јако добро организована, сматрајући да је код организовања примарне здравствене заштите прије рата и сада разлика драстична, јер је цијела општина Фоча била добро покривена са докторима, који су у тачно одређене дане долазили у мјесне заједнице.

Он је питао шта је са Фондом становања Републике Српске, преко којег је, у складу са законом, вршен откуп станова, када је било речено да ће та средства једним значајним дијелом ићи у рјешавање проблема о којима се данас расправља. У Републици Српској и БиХ су путем откупа станова прикуљена значајна средства, али се не зна да ли постоји Фонд становања и гдје су уложена средства прикупљена од откупа станова.

Још нису формиране све заједнице етажних власника и због тога станари појединих зграда имају велике проблеме. Станари и власници станова су према закону обавезни да плаћају по 0,20 КМ / 1 m² стана за текуће одржавање, док су власници пословних простора обавезни да плаћају по 0,40 КМ / 1 m² пословног простора, што они избјегавају, па и то питање треба регулисати како би се могли боље рјешавати проблеми који постоје.

Он је сматрао да није тачна констатација у Нацрту стратегије да Фоча нема довољан број стамбеног простора, али је проблем што простор за становање није адекватно распоређен.

Он је оцијенио да је у Нацрту стратегије све лијепо написано, али је проблем како доћи до новца ако је у 2019. години просјечна плата у РС била 986 КМ, а 2020. године је 1.055 КМ, што изгледа велика плата, али она може да задовољи мање од 50 % потрошачке плате. То све доказује да је наше друштво сиромашно и да лоше економски и привредно стоји, да млади и радно способни људи одлазе из Општине, што значи да Општина нема средстава да рјешава проблеме социјалног становања.

Гордан Мاستило је констатовао да су као објекти у којима је смјештена категорија социјалних случајева наведени и објекти у којима су смјештени борци, инвалиди и породице погинулих бораца.

Он је сматрао да је то увреда за ове категорије, које треба да буду привилеговане код стамбеног рјешавања, сврстане у категорије лица који имају потребу рјешавања стамбеног питања кроз социјално дјеловање.

Он је апеловао да се ова категорија лица покуша некако издвоји из категорије социјалних случајева и да се рјешава као привилегована категорија.

Татјана Шифорија је истакла навод у Нацрт стратегији да је Влада РС усвојила Стратегију развоја социјалног становања, што представља капитални

документ у овој области. У оквиру регионалног стамбеног програма је до сада изграђено око 1.360 станова у које је усељено исто толико породица на бази тог концепта. У току је имплементација још два пројекта стамбеног збрињавања, након чега ће бити потребе да се смјести још више хиљада породица кроз концепт социјалног становања, што значи да Општина има финансијску подршку Републике Српске у вези социјалног становања.

Према Закону о социјалном становању, носиоци реализације социјалног становања су: Влада РС, Републички секретаријат за расељена лица и миграције и јединице локалне самоуправе, које на свом подручју уређују систем социјалног становања и обезбјеђују просторне и урбанистичке услове за развој социјалног становања.

Ова стратегија је битна јер се ради о помоћи у рјешавању стамбеног проблема не само угрожених социјалних категорија него и других група, као што су млади брачни парови, млади високообразовани кадрови за којима постоји потреба у локалној заједници, те особе треће животне доби.

Када је било ријечи о надоградњи, оне се неће радити у комерцијалне сврхе него у сврху социјалног збрињавања.

У закону је предвиђено како се врши плаћање. Тако се код социјалних случајева плаћа 1 КМ или 0,80 КМ / 1 m² стамбеног простора. За угрожено становништво које не може ни то да плати, општина врши субвенције. То за Општину Фоча није ништа ново јер посједује одређени број стамбених јединица, али са доношењем овог документа систем социјалног становања постаје још уређенији, а фонд стамбених јединица социјалног становања у општини Фоча ће се повећати.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјаве о Нацрту Стратегије.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, већином гласова („за“ је гласао 21 одборник, нико није гласао „против“, а један одборник је био „уздржан“), донијела

З а к љ у ч а к

1. Скупштина Општине Фоча усваја Нацрт Стратегије развоја социјалног становања општине Фоча за период 2021 – 2030. године.

2. У вези овог нацрта стратегије одржаће се јавна расправа у трајању од 30 дана.

3. За организовање и спровођење јавне расправе из тачке 2. овог закључка задужује се Начелник Општине Фоча и Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове Општинске управе Општине Фоча.

4. Задужује се предлагач да, након спроведене јавне расправе, а приликом израде текста приједлога стратегије, узме у разматрање приједлоге, примједбе и мишљења која су дата у току јавне расправе и скупштинске расправе о овом нацрту стратегије.

АД – 7. Приједлог одлуке о куповини непокретности у Улици Немањиној, у Фочи, означене као к.ч. број: 1035/5, уписана у Лист непокретности број: 65/0 к. о. Фоча

Уводно образложење о Приједлогу одлуке дао је **Ранко Поповић**, начелник Одјељења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове.

Он је образложио да је у питању куповина гараже чији је власник Ваљевчић Нурсета, из Горажда, коју је наслиједила од оца Бајрактаревић Ахма.

Гаража се мора уклонити због привођења Регулационог плана Центар 1 својој намјени, односно због рушење објекта куће Крунић Радисава, из Фоче, јер је на предметној локацији предвиђена изградња паркинга.

Да би се избјегао могући судски спор, с обзиром да је објекат уклоњен, Општина је ангажовала судског вјештака, који је вршио процјену објекта и предлаже Скупштини да усвоји Приједлог одлуке.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Приједлогу одлуке.

За дискусију се јавио одборник **Милорад Костић**.

Он је констатовао да је предметна гаража одавно уклоњена и да тај објекат Општина мора платити, јер ће власник објекта то тражити судским путем.

Он је питао да ли је власник објекта пристао на цијену која је наведена у Приједлогу одлуке у износу од 1.600 КМ.

Он је навео да је због предметне гараже имао велики проблем када је вршио надоградњу на стамбеном објекту у близини ове гараже, па је преко грађевинског инспектора више пута тражио да се ова гаража уклони, али то није урађено, јер није било воље од стране ресорног одјељења и Начелника Општине.

Он је образложио да је власник предметне гараже био Бајрактаревић Ахмо, који је био радник Урбанизма прије рата и ову гаражу је легализовао. Поред ове гараже била је лијепљена и друга гаража од полуврстог материјала, али како за њу није било свих потребних папира, она је уклоњена.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјаве о Приједлогу одлуке.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, већином гласова („за“ је гласао 21 одборник, нико није гласао „против“, а један одборник је био „уздржан“), донијела

О д л у к у

о куповини непокретности у Улици Немањиној, у Фочи, означене као к. ч. број: 1035/5, уписана у Лист непокретности број: 65/0 к. о. Фоча.

У 13.52 часова предсједник Скупштине је одредио прекид сједнице и паузу у раду Скупштине, у трајању од 60 минута.

Скупштина је наставила са радом у 15.10 часова, уз кворум од 17 присутних одборника.

Предсједник Скупштине је образложио да је овлашћени предлагач тачака са усвојеног дневног реда замолио да се, због присуства гостију као обрађивача радног материјала, предложене тачке дневног реда: 9. Приједлог одлуке о приступању изради измјена и допуна дијела Регулационог плана „Центар I“ Фоча и 11. Извјештај о раду Правобранилаштва Републике Српске за 2020. годину, разматрају као тачке под редним бројем 8. и 9.

Он је образложио да је у члану 113. став 2. и 3. Пословника Скупштине предвиђена могућност да се у току сједнице Скупштине, према указаној потреби, може вршити измјена у редосиједу тачака усвојеног дневног реда.

Он је затражио од одборника да се изјасне о овом приједлогу.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, једногласно („за“ је гласало 18 одборника), донијела

З а к љ у ч а к

Врши се измјена редослиједа тачака дневног реда Шесте редовне сједнице Скупштине тако да се утврђене тачке дневног реда бр. 9. и 11. разматрају под редним бројевима:

8. Приједлог одлуке о приступању изради измјена и допуна дијела Регулационог плана „Центар I“ Фоча,
9. Извјештај о раду Правобранилаштва Републике Српске за 2020. годину:
 - 1) Сједиште замјеника Фоча,
 - 2) Сједиште замјеника Требиње.

АД – 8. Приједлог одлуке о приступању изради измјена и допуна дијела Регулационог плана „Центар I“ Фоча

Уводно излагање о Приједлогу одлуке и презентацију планског рјешења у смислу графике, путем слајдова дао је **Немања Костић**, представник пројектанта „Радис“ д. о. о. Источно Сарајево, који је радио измјене дијела Регулационог плана Центар 1.

Он је образложио да је предметни обухват Плана око 1.000 m², гдје би се радио стамбено – пословни објекат, чија је спратност: подрум, приземље, четири етаже (спрата) и повучена етажа, а налази се преко пута старе аутобуске станице.

Код измјене Плана су сагледани сви инфраструктурни проблеми, као и микро и макро локација.

Објекат који се планира градити је модеран и другачији је од објеката који се планирају градити у Фочи и понудио би занимљиву архитектонску визуру тог дијела града, уз оцјену да је Фоча један од ријетких градова који није урбанистички унакажен.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Приједлогу одлуке.

У расправи су учествовали одборници: Гордан Мاستило, Милорад Костић и Огњен Бодирога, као и Ранко Поповић, начелник Одјелјења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове.

Гордан Мастило је истакао да је имао прилику да у ресорном одјелјењу види идејно рјешење предметне измјене Плана, уз оцјену да је архитектура објекта и вањска фасада, на први поглед, оставила на њега лијеп утисак, тако да је много љепше у односу на оно што се до сада градило у граду.

Он је тражио да се образложи колико се стамбених јединица гради на предметној локацији и како је ријешен паркинг простор и улазак у подрум.

Он је сматрао да је у једном дијелу објекат превише изашао на улицу и да је, у односу на простор, превише развучен.

Он је истакао да му се допада како објекат изгледа, али уколико није планиран довољан број паркинг мјеста, он је најавио да неће подржати предложену измјену Плана.

Милорад Костић је оцијенио да је објекат добар и да нема мана ни по којем основу, јер су му пројектанти појаснили сва питања, при чему је паркинг простор ријешен у подрумским просторијама, што је веома добро.

Он је сматрао да је исправно што се ради дио Регулационог плана, а не регулациони планови који никада не могу да се остваре.

Он је најавио да ће подржати предметну измјену Регулационог плана Центар 1, уз сугестију да се уради објекат као што је предочен, без неких измјена.

Огњен Бодирога је оцијенио да објекат који се планира градити на предметној локацији изгледа прелијепо, уз жељу да се он изгради што прије.

Он је тражио од пројектанта да образложи да ли ће зграда изаћи на цесту, колико се отприлике планира градити станова и колико се планира паркинг мјеста.

Немања Костић, представник пројектанта је образложио да се не може прецизно рећи колики ће бити број станова, јер ће број и структуру станова дефинисати потражња на локалном нивоу, али се може рећи да ће бити 30 – 35 станова, а на то питање ће одговор дати главни пројекат.

Што се тиче броја паркинг мјеста, он је према законској регулативи успостављен у подрумској етажи, уз процјену да је обезбијеђено око 36 паркинг мјеста. Приступ гаражи је из једносмјерне улице, обезбијеђен тако што је комплетна фронтална линија тог дијела гараже увучена за неких седам – осам метара да би се обезбиједили потребни радијуси за паркирање.

Он је истакао да је удаљеност објекта од најближе линије саобраћајнице је урађена према прописаној димензији.

Ранко Поповић, начелник Одјелјења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове је оцијенио да је архитектонско рјешење урађено лијепо, да је објекат повучен са предње стране и тако добијен један лијеп трг.

Објекат је са пројектантом смањен за један спрат због сусједних објеката, смањена је и линија обухвата парцеле, коригован је улаз у гаражу и број паркинг мјеста. На предметној локацији треба да се ријеше имовинско – правни односи, при чему је и Општина Фоча један од власника на предметној локацији.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјане о Приједлогу одлуке.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, једногласно („за“ су гласала 22 одборника), донијела

О д л у к у
о приступању изради измјена и допуна
дијела Регулационог плана „Центар I“ Фоча.

АД – 9. Извјештај о раду Правобранилаштва Републике Српске за 2020. годину:

- 1) Сједиште замјеника Фоча,
- 2) Сједиште замјеника Требиње

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о извјештајима.

За дискусију није било пријављених.

Предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне посебно за сваки од предметних извјештаја.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча** донијела сљедеће

З а к љ у ч к е

9.1. Скупштина Општине Фоча усваја Извјештај о раду Правобранилаштва Републике Српске – Сједиште замјеника правобраниоца Фоча за 2020. годину.

(Извјештај је усвојен једногласно; „за“ је гласало 19 одборника.)

9.2. Скупштина Општине Фоча усваја Извјештај о раду Правобранилаштва Републике Српске – Сједиште замјеника правобраниоца Требиње за 2020. годину.

(Извјештај је усвојен једногласно; „за“ је гласао 21 одборник.)

АД – 10. Приједлог одлуке о продаји неизграђеног грађевинског земљишта, означеног као к.ч. број: 339/5, уписано у Лист непокретности број: 327/3 к. о. Фоча путем непосредне погодбе

Уводно образложење о Приједлогу одлуке дао је **Ранко Поповић**, начелник Одјељења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове.

Он је образложио да је предмет продаје парцела у власништву Општине Фоча, која се налази уз парцелу означену као к.ч. број: 339/5, чији је власник Вуковић Слава, из насеља Рјечица, на којој је саграђен пословни објекат.

Ово лице се обратило Начелнику Општине заинтересовано да купи предметну локацију како би докомплетирала своју парцела.

Он је истакао да према Закону о стварим правима постоји могућност продаје непокретности у својини општине непосредном погодбом.

Процијењена вриједност земљишта је извршена од стране судског вјештака грађевинске струке.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Приједлогу одлуке.

За дискусију није било пријављених.

Предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне о Предлогу одлуке.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је Скупштина Општине Фоча, једногласно („за“ је гласао 21 одборник), донијела

О д л у к у
о продаји неизграђеног грађевинског земљишта,
означеног као к. ч. број: 339/5, уписано у Лист непокретности
број: 327/3 к. о. Фоча путем непосредне погодбе.

АД – 11. Избор и именовање чланова Савјета за безбједност саобраћаја Општине Фоча

Уводно образложење у вези са избором чланова Савјета за безбједност саобраћаја Општине Фоча дао је **Бранимир Радовић**, секретар Скупштине.

Он је истакао да је Скупштина у претходном сазиву, у мјесецу новембру 2017. године донијела Рјешење о формирању Савета за безбједност саобраћаја Општине Фоча. Како се у међувремену структура чланова овог савјета промијенила и не одговара постојећој ситуацији, јер су неки од чланова Савјета промијенили своја формацијска мјеста, а неки и мјесто пребивалишта, указала се потреба да се изврши избор чланова Савјета у новом мандатном периоду у складу са формацијским дужностима које они обављају.

Он је образложио да је, на основу члана 6. Одлуке о безбједности саобраћаја на путевима општине Фоча, овлашћени предлагач за избор чланова овог Савјета

Начелник Општине, који је утврдио свој приједлог, који је достављен одборницима у писаној форми.

Он је прочитао приједлог за састав чланова Савета за безбједност саобраћаја.

Он је образложио да су, у односу на ранији састав, у нови састав чланова Савјета уврштени и Начелник Општине и начелник Одјељења за инспекцијске послове и комуналну полицију.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о приједлогу за састав чланова Савјета за безбједност саобраћаја општине Фоча.

За дискусију није било пријављених.

Предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне о приједлогу за избор чланова Савјета за безбједност саобраћаја Општине Фоча.

Након извршенг гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, једногласно („за“ је гласало 20 одборника), донијела

Р ј е ш е њ е

о формирању Савјета за безбједност саобраћаја Општине Фоча

1. Формира се Савјет за безбједност саобраћаја Општине Фоча (у даљем тексту: Савјет), као савјетодавно стручно тијело у циљу подстицања превентивних и других активности у области безбједности саобраћаја, остваривања координације и сарадње укључених субјеката са подручја општине Фоча.

2. Савјет је изабран у саставу:

- 1) Милан Вукадиновић, предсједник,
- 2) Оливера Елез, члан,
- 3) Ранко Поповић, члан,
- 4) Младен Пиповић, члан,
- 5) Младен Матовић, члан,
- 6) Радојица Малиш, члан,
- 7) Далибор Врећо, члан,
- 8) Дана Муминовић, члан,
- 9) Стеван Батинић, члан,
- 10) Бранка Граховац, члан,
- 11) Мирослав Ристановић, члан,
- 12) Снежана Ковач, члан,
- 13) Миленко Пејовић, члан.

АД – 12. Извјештај о реализацији Плана рада Општинске управе Општине Фоча за 2020. годину

Уводно образложење о Извјештају дала је **Оливера Елез**, начелница Одјељења за привреду и друштвене дјелатности.

Извјештај је урађен у складу са Законом о локалној самоуправи, јер постоји обавеза општине да се план доноси сваке године. План рада обухвата управне и вануправне поступке који спадају у надлежност Општинске управе, као и поступке у реализацији Стратегије и других стратешких докумената. У 2017. години је урађена Стратегија интегрисаног развоја Општине Фоча 2017 – 2026. године, која је још увијек актуелна и по којој постоји обавеза се подносе периодични извјештаји.

Пројекти су подијељени на реализоване и нереализоване, уз образложење одређених пројеката из Стратегије и фаза у којој се они налазе.

Код депоније у Филиповићима дошло је до одређеног застоја. Студија изводљивости је рекла да се на локацији у Филиповићима може градити депонија, па се ушло у израду стручног мишљења и идејног пројекта. Када је та документација добијена, у мјесецу децембру 2020. године, у њој су била техничка рјешења која су била технички и финансијски апсурдно неприхватљива и у колизији са Студијом изводљивости, па се морало вратити корак назад и постојећа локација проширити, што је урађено скупштинском одлуком, тако да је ово питање у поступку рјешавања.

За уређење обала и парковних површила је утрошено 16.000 КМ.

За реконструкцију локалних путева је потрошено око 500.000 КМ, што је све било у Извјештају о извршењу буџета за 2020. годину.

Код регулационих планова радила се само измјена Регулационог плана Брод на Дрини, који је био на јавној расправи. Она је истакла да треба показати озбиљност у вези Индустијска зона Брод на Дрини, јер Општина нема пуно индустријских зона, иако има велику површину. Један од проблема је конфигурација терена, па се њима тешко управља. Други проблем је мала урбана површина, као и проблем паркинг простора, који потиче из седамдестих и осамдесетих година. Трећи проблем је што Општина има мало простор за индустријске и зелене зоне.

Општина има једну, Индустијску зону Брод, у коју је доста уложено, гдје је успјела да окупи један број привредника, дрвопрерађивача и сродних дјелатности и која је у свим стратешким документима једна од стратешких тачака Општина када је у питању њен развој. Прошле године је на јавној расправи био Регулациони план Брод на Дрини и по овом питању треба бити опрезан и да се испитају све последице како се не би обесхрабрили инвеститори. Не постоје неутралне дјелатности када је у питању животна средина, али када су у питању еколошки стандарди, све што се инсталира мора бити у складу са законима и еколошким стандардима.

Она је подсјетила да је прије рата на Броду била и термоелектрана, а да је у насељу живјело 7.000 – 8.000 становника.

За другу индустријску зону Ливаде је у Стратегији планирано да се уради план парцелације, мада је дио ове индустријске зоне већ добио намјену. На овој локацији нема много простора да се нешто понуди будућим инвеститорима.

У 2020. години стратешки план је остварен са 60 %, што је задовољавајуће, ако се узме у обзир пандемијас вируса корона, велики број туристичких пројеката, велики број жеља установа које аплицирале за пројекте. Статешки пројекти увијек треба да буду усклађени са расположивим средствима и стварним могућностима да се та средства прибаве.

Туристичка организација је кандидовала три пројекта око уређења пјешчаних пирамида, које су атрактиван туристички феномен. Али ту се ради о приватним парцелама, што отвара низ питања о основаности откупа земљишта или уступања земљиште од стране власника, што представља баријере у реализацији ових пројеката. Она је сматрала да се треба више базирати на локални пут: Рјечица – Оцркавље – Вратло да се дође до пирамида.

Неки документи нису реализовани из разлога пандемије, а неки због недостајућих средстава.

Она је истакла да као начелник Одјељења за привреду и друштвене дјелатности неће имати храбрости да форсира Закон о јавно – приватном партнерству, јер између јавног и приватног интереса постоји дискрециона линија и може доћи до политичких конотација.

За управно – правне предмете се види колико их је ријешено, уз оцјену да је Извјештај рађен у складу са оним што диктира Закон о локалној самоуправи и Статут Општине.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Извјештају.

У расправи су учествовали одборници: Огњен Бодирога, Милорад Костић, Радмил Марић, Миљивоје Достић, Гордан Мاستило и Татјана Шифорија, као и Младен Пиповић, начелник Одјељења за инспекцијске послове и комуналну полицију и Оливера Елез, начелник Одјељења за привреду и друштвене дјелатности.

Огњен Бодирога је истакао да је у пројекат локалних путева у 2020. години из Буџета Општине уложено 422.349 КМ из разлога што је била изборна година, док је за 2021. годину у Буџету Општине планирано 100.000 КМ, чему треба стати у крај.

Он је сматрао да обалоутврде треба што прије ријешити.

За пројекат реконструкције дијела локалног пута: Болница –Јошаница је уложено 462.000 КМ, а пут не лини ни на шта, нити су били ријешени имовинско – правни односи, па су грађани подигли тужбе за одузете парцеле.

Он се осврнуо на рад Одјељења за инспекцијске послове и комуналну полицију, сматрајући да инспекције не ради свој посао како треба, због чега све долази на наплату Одјељењу за просторно уређење и стамбено – комуналне послове и Начелнику Општине.

Станивници насеља Рибарска борили су се за своја права због радова које на другој страни ријеке Дрине ради предузеће „Нешковић“, па је тако Заједница етажних власника шест јединица упутила допис да ово предузеће депонује шљунак и други материјал на лијевој обали ријеке Дрине, код Јужног моста Слободе, након чега је било забрањено да се материјал одлаже. Али инвеститор је наставио да депонује велику количину камења за коју није имао дозволу, што је потврдио водни инспектор. Тако се инвеститору не налаже уклањање овог камења, већ да прибави дозволу, умјесто да му се забрани да то ради, па грађани насеља Рибарска изражавају оправдану бојазност да ће се промијенити ток ријеке Дрине и да ће се на неки начин изазвати клизиште и угрозити 250 станова. Он је затражио да му се одговори зашто је инвеститор наставио са радовима иако није имао дозволу.

Он је апеловао на Начелника Општине да води рачуна о инспекцији, сматрајући да се само због ње долази у непријатне ситуације.

Милорад Костић је оцијенио да је много тога било зацртано, а врло мало остварено, јер је евидентно да нема средстава за даљу реализацију планираног.

Нема средстава за изradу Просторног плана Општине, иако је цијели град дезорјентисан, па је план требало да буде приоритет. Такође, приоритет би требало да буде и пројекат изградње пута: Хум – Брштеновица, који се може ријешити на више начина и који ће врло брзо да врати уложена средства.

Он је питао шта је урађено за протеклих шест мјесеци на реконструкцији спортских терена, пошто је у материјалу наведено да је реконструкција тих терена пребачена у ову годину.

Он је питао зашто је приватницима општине забрањен рад недјељом, па грађани одлазе у Горажде да купују своје потрепштине, што је изазвало велико негодовање грађана, сматрајући да треба дати приватницима на вољу да ли ће радити недјељом.

Он је питао шта је са чишћењем града и може ли општинска инспекција да кажњава предузеће „Комуналац“. Он је навео да је код ОШ „Свети Сава“ земља упила много фекалија и једино рјешење је да се плато на којем су постављени контејнери бетонира и ту направе контејнери за разврставање отпада.

Он је тражио појашњење средстава за изведене радове на објекту „Партизан“ гдје је наведено да је утрошено 33.000 КМ, док је у извјештају о извршењу буџета Општине за 2020. годину наведено преко 79.000 КМ. Фактурисана је котловница у овом објекту која грије 300 m², а приватник који се бави гријањем и снабдијева 3.000 m² има котловнице које вриједе 35.000 – 40.000 КМ, уз оцјену да су све инвестиције препумпане.

Он је предложио да се до краја године изврши имплементација свега планираног, а као прво да се град очисти, уколико се жели бити туристичка дестинација, као и да се дозволи приватницима да раде недјељом.

Радмил Марић је сматрао да су обале ријеке Дрине у обухвату Индустијске зоне Брод озбиљан проблем, јер се у том обухвату одлаже све и свашта, апелујући да се то заустави и да се не уништавају обале ове ријеке.

Он је сугерисао општинској власти да се са овим питањем озбиљно позабави, јер она доноси прописе који треба да буду врло јасни.

Он је истакао да се под безбједности грађана, на којој стално инсистира, сматра не само физичка безбједност, већ и здравље грађана ове општине.

Миљивоје Достих је истакао да у предметном материјалу, као ни у другим материјалима није видио питање аутобуске станице у граду, јер је постојећа аутобуска станица на периферији града, па аутобуси који долазе са стране морају да прођу кроз цијело градско подручје.

Он је подсетио да је прије рата био урађен пројекат за аутобуску станицу, према којем је требало да се она прави поред Јужног моста Слободе, што је била идеална локација, јер се налазила на транзитном путу.

Због радова које у кориту ријеке Дрине, поред Јужног моста Слободе, изводи предузеће „Нешковић“, корито ријеке је помјерено у десну страну, за 1/3, што представља велику опасност у случају евентуалних поплава.

Он је оцијенио да све што је у написано у Извјештају представља скуп лијепих жеља, јер за њихову реализацију нема средстава. Он је констатовао да су буџетска средства расподијељена: на плате запослених у Општинској управи од четири милиона КМ, два милиона КМ за Центар за социјални рад, 1,5 милиона КМ су разна дуговања, кредити и др. тако да остаје око пет милиона КМ за остале активности.

Гордан Мاستило је констатовао да је финансијски ефекат остварења планираних пројеката око 60 %, што је завидан ниво, с обзиром на стање буџета Општине, од чега учешће Општине износи 70 %, а око 25 % је учешће екстерних средстава, што потврђује његову тврдњу да ће Општина имати проблем у реализацији свих пројеката који су базирани на екстерним средствима.

Он је сматрао да пројекте треба свести у рационалне оквире који одговарају могућностима Општине.

Када је у питању Индустијска зона Брод, први Регулациони план је понудио рационално рјешење по цјелинама, које су биле функционалне и саобраћајницом која је задовољавала све потребе. Једино је био проблем у вези електричне енергије, јер је трафостаница дата у власништво једном лицу, што је касније изазвало проблеме, али је и то питање ријешено.

За врло кратко вријеме, након годину дана, кренуло се са измјенама овог Регулационог плана, тако да је до сада извршено можда и пет измјена, што је направило катастрофу и свело се на општу трговину и продају парцела.

Он је сматрао да је проблем што се измјене Регулационог плана врше по жељама оних који желе да тргују, уз наду да ће се актуелна општинска власт супротставити свему ономе што буде угрожавало општи интерес. Он је оцијенио да је катастарски план Индустијске зоне такав да се у њему тешко може снаћи.

У корито ријеке Дрине одлаже се све и свашта и за то нико не одговара, а прича се о Општини као туристичкој дестинацији и еколошкој средини. Он је апеловао на локалну власт да предуземе активности и мјере и заштити здравље својих грађана и њихова добра, јер рјешење овог питања не тражи финансијска средства.

Татјана Шифорија је оцијенила да је дио критика које су дате у дискусијама одборника оправдан, а да ће извршна власт сигурно предузети кораке да се ријеше изнесени проблеми, сматрајући да проблеми на које је указано у критикама и дискусијама одборника датирају из ранијег периода.

Година 2020. је била оптерећена пандемијом вируса корона, која је знатно утицала на реализацију активности из Годишњег плана Општинске управе. Изостали су екстерни извори прихода и рађено је у складу са епидемиолошким мјерама, при чему је много лица било изван процеса рада и у изолацији, па је реализација неких пројеката заустављена, а неких пролонгирана.

Али и поред специфичне и тешке ситуације, ипак је реализовано доста од планираног, што је у Извјештају и наведено.

Она је оцијенила да су одјељења у оквиру Општинске управе своје редовне послове и обавезе извршавала у оквиима својих надлежности, доносили су и усклађивали потребне акте у складу са законским прописима, приступали изради процедура, правилника и одлука, све у оквиру плана Стратегије развоја Општине Фоча.

Младен Пиповић, начелник Одјељења за инспекцијске послове и комуналну полицију је дао образложења и одговоре на нека од питања одборника.

Он је образложио да предузеће „Нешковић“ посједује све грађевинске дозволе за радове које изводи, као и за зид који прави код Јужног моста слободе. Те радове је у 2021. години три пута контролисао грађевински инспектор, а водни инспектор стално одговара на представке грађана насеља Рибарска.

За одлагања камена и шљунка на обали ријеке Дрине, код Јужног моста слободе, водни инспектор је предузећу „Нешковић“ издао три или четири рјешења за обустављање радова, до прибављања потребне документације. Уколико се у остављеном року не прибави потребна документација, налаже се уклањање, односно наплаћивање казне.

Предузеће „Нешковић“ тренутно треба да уради пројекат обалоутврде, највјероватније са обје стране ријеке Дрине, да би обезбиједила рјечно корито. Рок за уклањање камена је продужен за 30 дана, на инсистирање „Вода РС“ које раде тај пројекат.

У вези одлагања смећа у Индустијској зони Брод, Комунална полиција је у 2020. години издала четири рјешења, предузећима „Рудежа“ и „Павгорд“ за санацију смећа које је одлагано на обали ријеке, што је санирано, јер је преко тог одлагалишта стављена земља. Он је указао на могућност да се санација може извршити и на неки други начин, да се уради ограда до ријеке како се не би могло вршити одлагање на обали ријеке Дрине.

За сметљишта према Брионима инспекција не може да утврди која лица одлажу смеће на тој локацији, не постоје пријаве о таквим извршиоцима, а санација се врши у складу са могућностима.

Огњен Бодирога је, у исправци нетачног навода, истакао да је г. Пиповић признао да предузеће „Нешковић“ није имало одобрење да одлаже камење на обали ријеке Дрине и још га нема, а има дозволу за бетонски зид. Он је питао како се могло дозволити овом предузећу да почне градњу бетонског зида, а нема одобрење за одлагање камења.

Оливера Елез, начелница Одјељења за привреду и друштвене дјелатности је, у завршној ријечи, оцијенила да је већина критика добронамјерна и у интересу грађана.

Многи проблеми у урбаним срединама и индустријским зонама су мање – више исти или слични у већини градова.

Пракса у земљама транзиције је да се у изборној години изводе одређени грађевински радови, мада то лично не подржава.

За обалоутврде се ради пројекат, што је један од приоритета за град.

Потреба грађана је да се што прије уради пут, парковска површина и сл.

Инвеститор код Универзитетске болнице отклања пропуста који су настали приликом асфалтирања ове дионице.

Све до 2016. године је био важећи просторни план Општине, у складу са законом из области просторног уређења према којем сви документи просторног уређења послје рата важе док се нови не донесу. Међутим, 2016. године је донесен закон да стратешки документи више не важе, а спроведбени документи важе, што је потпуно апсурдно.

Она је сматрала да би било нерационално да се ради Просторни план Општине, који би се сигурно радио двије године, и о трошку Општине, док се не ријеше саобраћајнице: Брода – Шћепан Поље и Брод – Тјентиште и док се не поредају енергетски објекти који постоје у просторном плану, при чему у плану вишег реда има измјена у том дијелу.

Буџетска средства су ограничена и настоје се потрошити на најрационалнији начин. Има неколико регулационих планова који су приоритетнији, документи који треба да се донесу за депонију, Индустријску зону Ливаде, као и неки спроведбени регулациони планови, који су истекли.

Питање рада недјељом је регулисано одлуком Скупштине, па уколико Скупштина одлучи да се ради недељом, ресорно одјељење ће за нареду сједницу Скупштине припремити приједлог одлуке у вези тог питања. Она је констатовала да ресорно одјељење не доноси одлуку да ли ће послодавци радити недјељом, о чему одлучују одборници Скупштине. Она је образложила да је одлука о радном времену недјељом донесена како би се наводно радници заштитили од послодаваца, чиме се наноси директна штета привреди Општине, јер многи иду у трговину изван Општине, што није добро, јер је смањен промет код послодаваца Општине.

Она је сматрала да се ово питање може ријешити тако што би се дозволио рад недјељом, а од републичке инспекције рада се затражило да контролише да ли послодавци недјељом плаћају рад у складу са Законом о раду, на који начин би се заштитили и радници и послодавац.

За котловницу у објекту „Партизан“ се у неким материјалима наводе различите цифре из разлога што су негдје наведени заједно грађевински радови и котловница.

Она се сложила да су обале ријека неуређене, сматрајући да би било најразумније да се помогне Индустријској зони на начин да се у неком наредном ребалансу буџета предвиди засипање обала и прати се даље одлагање шута.

Она је истакла да предложени материјал није план жеља, како су истакли неки од одборника, већ је то извјештај шта је урађено од планираног, и он је урађен реално, уз напомену да је импозантно да је план истуђен са 60 % у години пандемије Ковида 19.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне о Извјештају.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, већином гласова („за“ је гласало 15 одборника, нико није гласао „против“, а пет одборника је било „уздржано“), донијела

З а к љ у ч а к

Скупштина Општине Фоча усваја Извјештај о реализацији годишњег Плана рада Општинске управе Општине Фоча за 2020. годину.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је обавијестио одборнике да је представник Општинске организације Црвени крст Фоча, као обрађивач радног материјала, замолио да се Информација о раду Општинске организације Црвени крст Фоча разматра као тачка 13. на начин и уз образложење као у претходна два случаја.

Он је позвао одборнике да се изјасне о овој измјени редослиједа тачака утврђеног дневног реда.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, једногласно („за“ је гласао 21 одборник) донијела

З а к љ у ч а к

Врши се измјена редослиједа тачака дневног реда Шесте редовне сједнице Скупштине тако да се утврђена тачка дневног реда број 15. разматра под редним бројем: 13. Информација о раду Општинске организације Црвени крст Фоча за 2020. годину.

АД – 13. Информација о раду Општинске организације Црвени крст Фоча за 2020. годину

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Информацији.

За дискусију није било пријављених.

Предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **узната** са Информацијом о раду Општинске организације Црвени крст Фоча за 2020. годину.

АД – 14. Извјештај о реализацији Стратегије интегрисаног развоја општине Фоча за 2020. годину

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је констатовао да је уводно образложење о предметном Извјештају дато у оквиру тачке 12. која се у великом дијелу преплиће са овом тачком дневног реда.

Он је отворио расправу о Извјештају.

У расправи су учествовали одборници: Огњен Бодирога и Татјана Шифорија.

Огњен Бодирога је оцијенио да су лијепо наведени стратешки циљеви 1, 2, 3, 4. и 5. али би било добро и да се они спроведу.

Стратешки циљ под редним бројем 1. се односи на заустављање одлива младих кроз обезбјеђење радних мјеста и развој предузетништва и пољопривреде. Он је истакао да у општини Фоча има више од десет лица која су регистрована као аутопревозници, који имају своје шлепере за превоз грађе и слично, а сада немају посла јер су транспорт посјечене шумске грађе преузели возачи из Рогатице, јер је постала пракса предузећа ШГ „Маглић“ и „Павгорд“ да грађу превозе већином превозници из Рогатице, док то превозници из општине Фоча не могу да раде, наводећи осам таквих превозника.

Он је оцијенио да стратешки циљ број 1. није испоштован.

Он је питао Начелника општине да ли ће се шта предузети да превозници из општине Фоча добију овај посао, јер су они обавезни да плаћају порез Пореској управи и регистровани су своје фирме за обављање ове дјелатности.

У вези заустављања одлива младих из Општине, он је истакао да је од члана Предсједништва БиХ из РС лично чуо изјаву да неко може бити најбољи студент, али му је све то цаба уколико није у систему власти. Он је изразио наду да ће Начелник Општине зауставити страначко запошљавање, иако има информацију да ће се у наредном периоду у Општинској управи, као и у другим установама примити као приправници већином лица која су чланови СНСД-а и на задњим изборима су били велики активисти.

Он је у вези развоја туризма, као стратешког циља број 2. истакао да нема развоја туризма без бољих путева.

Стратешки циљ број 3. се односи на осигурану социјалну укљученост свих рањивих група, уз његову оцјену да примарна здравствена заштита није добро организована, сматрајући да поред студената медицине који обилазе рурална подручја треба укључити и студенте стоматологије.

Стратешки циљ број 5. се односи на повећану енергетску ефикасност. Он је сматрао да је неминовно да се деси топлификација града, што је обећао претходни Начелник Општине, јер се угаљ избацује из употребе до 2030. године, пошто је велики загађивач ваздуха.

Татјана Шифорија је, на основу увида у стратешке циљеве и њихову имплементацију, оцијенила да је Општина унаприједила развој пољопривреде и програм подршке запошљавању. Општина је економски помогла пољопривреднике, односно помогла је практично обуку радника са средњом сртучном спремом, додијелила бесповратна средства за запошљавање и субвенције радника.

Унапријеђени су и услови за развој омладинског туризма, пуштен је у рад Научно – истраживачког центар у НП „Сутјеска“, повећани су смјештајни капацитети, побољшане су здравствене услуге и услуге социјалне заштите, извршена је реконструкција спортских објеката, побољшан је квалитет пружања комуналних услуга итд.

Она је закључила да ово значи да је Општина приступила реализацији и имплементацији стратешких циљева у 2020. години, а да Стратегија интегрисаног развоја општине Фоча важи до 2026. године, уз наду да ће се до тада реализовати све што је планирано.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је позвао одборнике да се изјасне о Извјештају.

Након извршеног гласања, он је констатовао да је **Скупштина Општине Фоча**, већином гласова („за“ је гласало 15 одборника, нико није гласао „против“, а четири одборника су била „уздржана“), донијела

З а к љ у ч а к

Скупштина Општине Фоча усваја Извјештај о реализацији Стратегије интегрисаног развоја општине Фоча за 2020. годину.

АД – 15. Информација о реализацији Стратегије руралног развоја општине Фоча за 2020. годину

Уводно образложење о Информацији дала је **Оливера Елез**, начелница Одјељења за привреду и друштвене дјелатности. Она је образложила да је предметна Стратегија урађена у прекограничној сарадњи са Општином Плужине, 2015. године и важи до 2024. године. Фокус је био на туризму и развоју комплементарних пољопривредних дјелатности туризму, али и комплетан рурални развој са акцентом међуопштинске сарадње између општина Фоча и Плужине.

За поједине циљеве у 2020. годни било је значајне подршке, уз оцјену да је ова подршка, која је задњих неколико година интензивирана, дошла можда прилично касно, јер постоји велики одлив становништва са села и тешко је извршити депопулацију, јер се, послје рата, није улагало у села.

Са Удружењем пољопривредника постоји договор да се ове године направи попис у пољопривреди. Према попису из 2017. године у многи гранама пољопривреде биљежи се лагани пад производње (воћарство, сточарство, повртларство, малинарство), док је једино већа производња у пчеларству, иако су подстицају у пољопривреди већи него раније, и са нивоа Општине, и са виших нивоа власти.

Она је сматрала да су главни проблеми у развоју села путеви. Једино села Брусна, Превраћ и Јошаница имају асфалтне путеве, али развој пољопривреде ни у њима није задовољавајући. Она је истакла да ће се залагати да лица која су остала на пољопривреди добију сваку подршку са локалног ниво, да би се остварили планирани стратешки циљеви.

Тренутно је у имплементацији пројекат прекограничне сарадње Тара, гдје се настоји да се укључи што више лица са простора општине Фоча. Прошле године су додијелена 32 пластеника, завршен је пројекта „Каритаса“ и домаћинства су добијала по 5.000 КМ, односно максимално су магла добити 15.000 КМ, с тим што су морали учествовати са 20 %, а Општина са 40 %.

Она је најавила да у септембру 2021. године долази нови јавни позив, па је апеловала на пољопривреднике да се на исти пријаве, уз напомену да подстицаја има доста. До тада ће се урадити коначан попис у свим гранама пољопривреде, када је у питању број грла стоке, засада и свега осталог, да би се аплицирало према међународним организацијама, а општински правилник о подстицајима учинио се прилагодљив за домаће пољопривреднике.

Предсједник Скупштине је отворио расправу о Информацији.

У расправи су учествовали одборници: Радмил Марић, Душан Бодирога, Милорад Костић, Гордан Мاستило, Милош Милић, Миливоје Достић, Никола Вуковић, Изет Спахић и Срђан Драшковић, предсједник Скупштине.

Радмил Марић је питао како ће пољопривредници Општине да продају своје производе јавним установама које функционишу на принципу тендера, гдје се јављају велики тржни центри и њихова понуда се мора прихватити иако би се радије куповали производе од пољопривредника са овог подручја, јер је њихова храна органска.

Он је питао да ли постоји нека могућност организовања пољопривредних произвођача у том погледу.

Душан Бодирога је констатовао да је у стратешким документима пољопривреда једна од грана на којој треба да се базира будући развој Општине, а из излагања начелнице Одјељења за привреду и друштвене дјелатности се види да су све гране пољопривреде у паду.

Он је сматрао да развоја пољопривреде неће бити док се не побољша стање путне инфраструктуре, електро – мреже и телекомуникационе мреже, односно док се не доведу у ред елементарни услови за развој пољопривреде и повећа откупна цијена пољопривредних производа. Он је навео примјер ниске откупне цијене малина, због које је све мањи број лица која се баве овом дјелатности.

У селу Брусна, гдје је инфраструктура уређена до центра села, до заселака се не може доћи ни теренским возилом, а на неким мјестима нема ни сигнала телефона.

Исти случај је и са насељем Јошаница гдје је пут асфалтиран само до центра Мјесне заједнице, иако овдје постоји и меморијални центар.

Мјештани Челебића по 15 дана у зимском периоду не могу доћи до града, немају амбуланте, па се не може очекивати да се у таквим условима развија пољопривреда када не постоје елементарни услови за живот.

Он је истакао да би требало помоћи Коњичком клубу у Веленићима у коме је 20 арапских коња, а отворили су га три млада лица који су властитим средствима прокопали два километра пута да би га повезали са путем који је прокопан десном обалом ријеке Таре.

Он је сматрао да треба сагледати могућност, уколико то омогућавају законски прописи, да се ово питање ријеши кроз систем задруге, која би била власништво Општине и задругара и да се са количином пољопривредних производа, који би били стандардизовани, конкурише на тендерима. Цијена пољопривредних производа би била већа него цијена по којој приватници сада од пољопривредника откупљују производе, са којом цијеном они једва могу да покрију своје основне трошкове производње.

Милорад Костић је питао шта су рурална подручја и зар они постоје на подручју општине Фоча. Он је подсетио да је на једној од претходних сједница Скупштине, приликом расправе у вези накнаде за уређење грађевинског зељишта и ренте, предлагао да се сеоска подручја прогласе сеоским руралним подручјем. Ако су сва села на подручју Општине ванградско грађевинско земљиште, да би се при градњи објеката у тим селима могла наплаћивати рента и уређење градског грађевинског земљишта, у селима је потребно ријеши питање пута, воде, струје, интернета, ТВ сигнала и др.

Он је оцијенио да због неријешене инфраструктуре у Општини не постоје комерцијална села гдје би се пољопривредници озбиљно бавили пољопривредном производњом, за шта је први предуслов стамбени објекат.

Он је сматрао да се лако може ријешити проблем продаје домаћих пољопривредних производа. Потребно је да се руководство Општине ангажује на томе и сагледа искуства из Црне Горе, гдје у ресторанима у Будви, Подгорици и другим градовима приоритет имају домаћи пољопривредни производи.

У општини Фоча постоји неколико тржних центара и са њиховим власницима би требало разговарати да се то питање ријеши без посебних тендера.

Гордан Мастило је истакао да је седамдесетих година отварањем фабрика сеоско становништво почело да одлази у град и села су почела полако да се празне.

Сеоско становништво стари, а села пропадају и пољопривредом се баве појединци које је невоља на то натјерала, да би могли обезбједити средства за живот.

Он је сматрао да је за израду озбиљне Стратегије руралног развоја требало навести тачан број становника, односно радно способног становништва које је везано за село, број грла стоке, број заседе воћака и друге податке.

Лицима која се баве сточарством требало дати озбиљнију помоћ, а не подстицај, јер су код те дјелатности кључни проблем објекти за стоку који треба да буду адекватни. А поставља се и питање како продати производе.

Он је оцијенио да будућност села није свијетла јер су села давно пропала, зарастају оранице и ливаде, а у селима неће више нико да живи.

Милош Милић је оцијенио да је Информација квалитетно урађена.

Општина Фоча је здрава средина за рад и производњу пољопривредних производа, јер има најбоље планине и брда, најбоље воде и ријеке и највише кисеоника у атмосфери, а то су три ресурса која су најважнија за будућност сваког грађанина.

Општина има приток Таре и Пиве и најљепши ток Дрине на свом простору.

Он је изложио своје утиске приликом обиласка села Врбнице, гдје се Милован Бодирога, демобилисани борац и вриједни пољопривредник, бави пољопривредном производњом, што је за сваку похвалу, па је о њему и Радио – телевизија Републике Српске радила емисију.

Он је констатовао да је ових дана око стотину демобилисаних лица отворило своја пољопривредна газдинства и са добијеним средствима намјеравају да набаве одређени број грла стоке, мотокултиватор, пластеник или грађевински материјал за изградњу штале.

Он је апеловао да се помогне пољопривредницима, уз оцјену да се већ препознаје систем рада инжињера пољопривреде у Општинској управи, а сада се воде уредни регистри сваког пољопривредника.

Он је апеловао да се помогне пољопривредницима, као што су Милован Бодирога, Сретен Малиш, Миланако Станојевић и сви остали пољопривредници како би се развила пољопривредна производња.

Он је апеловао да се изграде неки објекти на подручју Врбнице, гдје би се долазило, из разлога што је то подручје богато кисеоником.

Миливоје Достих је истакао да је ранији систем власти у Југославији, који је имао све елементе државе, циљано уништавао села, које је успјела да сачува једино Словенија.

Он је сматрао да је мјере које се наводе у Стратегији руралног развоја у вези обнове села требало да постоје много раније.

Проблеми села су слаба путна комуникација. На простору Општине има 540 километара некатегорисаних путева, проблем је са напајањем електричном енергијом, јер у зимским мјесецима нека села по више дана немају струје.

Нема пољопривредне механизације без које нема ни озбиљних послова у пољопривреди, земљиша су уситњена, а велики проблем је и како пласирати произведене у пољопривреди.

Проблем је и старење становништва, које је у Фочи 150 % и годинама постоји негативан природни прираштај.

Он је питао како ће млад човјек са породицом да живи на селу и бави се пољопривредом када мора сваки дан макадамским путем до вози дјецу до школе у граду, уз напомену да је у селу Брусна прије рата било око 400 дјеце.

Он је сматрао да све треба имати у виду када се говори о развоју села и пољопривреде, а да су кључно питање путеви.

Никола Вуковић је похвалио пројекат прекограничне сарадње који је урађен са Општином Плужине, уз наду да ће се на исти начин урадити још неколико оваквих пројеката и са другим општинама у Црној Гори и са рубним општинама у Србији.

Он је сматрао да је добро урађено што су средства из овог пројекта уложена у руралне предјеле, а то се поклопило и са туристичком понудом Општине. Тако ће се на новом путу десном обалом ријеке Таре урадити неколико видиковаца и малих одмаралишта, биће урађена туристичка сигнализација, инфо – тачке и инфо – табле. Када се овај пут асфалтира, он ће бити жила куцавица локалног туризма, а тада ће и пољопривредници са тог подручја моћи да продају своје производе, уз напомену да се уз Тару граде нови рафтинг кампови.

Он се осврнуо и на рад Коњичког клуба у Веленићима, уз сугестију ресорном одјељењу и Начелнику Општине да се помогне овом клубу.

Изет Спахић је истакао да га радује да има средстава за подстицаје у пољопривреди, што је веома важно, сматрајући да треба направити анализа и видјети зашто се та средства не повлаче од стране субјеката који су она намијењена.

Он је навео случај да се један пољопривредник, из Кратина, који има око 120 – 150 грла стоке и са породицом током цијеле године живи у селу, јавио на јавни позив, прошао је скоро цијелу процедуру по том позиву, али га на крају није било, па је затражио о томе неко објашњење.

Он је предложио да се, у оваквим случајевима, ресорно одјељење ангажује и помогне лицима која се јаве на ове позиве у вези састављања и попуњавања потребних образаца, јер нису довољно обучени ни стручни, како би лакше прошли кроз све потребне процедуре.

Он је истакао да је десет породица од Федералног министарства добило средства за подршку у пољопривреди и то за изградњу штала, куповину стоке и машина, подршку пчеларству итд.

Он је сматрао да за домаће пољопривредне производе постоји интересовање људи из већих градова који их непосредно купују. А како има довољно средстава, која се довољно не повлаче, надлежни би требало да предузму одређене активности да се ова ситуација у вези појашњења процедура и пласмана производа поправи.

Срђан Драшковић, председник Скупштине је навео примјер једног домаћина из насеља Кута, са седам чланова домаћинства, гдје је троје малолетне дјеце, гдје живе три генерације, а запослено је само једно лице. Овај домаћин је имао материјалну штету јер је од 20 оваца од стране звијери поклато 10 оваца, чиме је преполовљено стадо. Он је замолио ресорно одјељење да се помогне овој породици, у виду подстицаја, како би ова породица могла да одржи ову производњу.

Он је оцијенио да је идеје о задругарству добра, наводећи примјер Требиња гдје је у том дијелу урађен добар посао јер је формиран Аграрни фонд, а у неким градовима се отварају тзв. Херцеговачке куће (Бања Лука, Источно Сарајево) и сви произвођачи са територије Требиња су чланови овог Аграрног фонда и имају право да излажу своје производе, што је добар начин увезивања пољопривредника.

Домаћи пољопривредни производи су доброг квалитета и када би њихов пласман био сигурнији, била би и већа производња.

Он је подсјетио да се у Општини сваке године одржава „Гастро фест“, али су на њему углавном присутни наши грађани и угоститељи.

Општина Фоча је позната као воћарски крај, а једина дестилерија која ради на територији општине Фоча је „Здравица“, док у Требињу има најмање 10 великих чувених винарија и много малих породичних винарија.

Он је сматрао да би била добра идеја да се формира задруга преко које би се сви ти производи могли пласирати у договору са власницима кампова, јер њима не треба тендерска процедура.

Оливера Елез, начелница Одјељења за привреду и друштвене дјелатности је у завршној ријечи, дала објашњења у вези питања и дискусија одборника.

Она је истакла да је на јавни позив поднијет 51 захтјев, уз уплату 20 % средстава, да је јавни позив садржавао и обуку да се пишу пројекти, а пројекте је бодовала комисија која је била састављена од представника „Каритаса“ и представника Општине и она је обишла сваког корисника. Она је образложила начин бодовања и бодовну листу, на којој је прошло 13 кандидата, уз најаву да ће други јавни позив бити у септембру 2021. године.

Општински правилник о подстицајима објављен је на Сајту Општине, са којим се могу упознати пољопривредници и јавност и дати сугестије за његову измјену. Критеријуми за додјеле средстава су смањени у односу на претходни правилник пошто нису потрошена сва средства која су планирана за субвенције у пољопривреди.

Цијену откупа диктира тржиште и на њу се не може утицати.

Постоји информација од Шефа канцеларије за пољопривреду да је ове године откупна цијене малине добра.

Она је упутила позив власницима Коњичког клуба у Веленићима да дођу у ресорно одјељење како ће се нашао начин да им се помогне.

Подстицаји се дају и за штале, али је услов да је власник почео са градњом објекта, што је добро за озбиљније пољопривреднике.

Тржиште мора да се регулише са виших нивоа тако да се заштити домаћа производња и то не само у пољопривреди, већ и у свим гранама привреде.

Дешава се да дрвопрерађивачи не могу да исплате ШГ „Маглић“ због чега не могу да повуку довољно грађе, односно више него плате, па је са дрвопрерађивачима одржан састанак, на коме је истакнуто да су дрвопрерађивачи повукли онолико грађе колико су и исплатили и колико им по правилнику припада, при чему дрвопрерађивачи који имају финалну производњу добијају више грађе.

Одржан је заједнички састанак са рафтерима и пољопривредницима из долине ријеке Таре, али није постигнут договор у вези пласмана пољопривредних производ из разлога што рафтери плаћају нпр. за један килограм кромпира 0,30 КМ, што је за произвођаче веома ниска цијена.

Она је сматрала да се само субвенцијама може заштити домаћа производња, на начин да се из субвенција плати рента за рурално подручје, које је у петој или шестој грађевинској зони и по закону постоји обавезна да се плаћа рента за градњу објекта, која је симболична, при чему се више плати за пројектну документацију, коју су инвеститори обавезни сами да прибаве.

Она је најавила да би Општине у наредној години могла набавити типске пројекте за градњу штала.

Она је објаснила начин субвенционирања по којем пољопривредници аплицирају за ренту, а у правилнику о подстицајима се предвиди субвенционирање ренте за изградњу објекта и уређење, чиме би се помогло пољопривредницима и задовољио би се закон.

Она је истакла да сви пољопривредници који су претрпјели штету од заштићене дивљачи имају право на надокнаду причињене штете, у складу са прописима. Уколико је штета проузрокована од дивљачи која није заштићена, потребно је наћи начина да се и у том случају помогне.

Изет Спахић је, у реплици, истакао да је у повратничку популацију дошло више машина него што је у употреби и то су дијелили виши и нижи нивои власти.

Он је оцијенио да је добро што је ресорно одјељење радило едукацију пољопривредника, уз приједлог да се ангажују незапослени инжењери пољопривреде који ће отићи на лице мјеста и сагледати стање већих пољопривредника која су се јавила на јавни позив, саслушати њихову визију, све то написати и том пољопривреднику дати да потпише, јер би то било много ефикасније, а и у администрацији би било уређеније стање по том питању.

Радмил Марић је, у реплици, затражио да се образложи какве дозволе могу добити пољопривредни произвођачи да би могли равниправно и конкуретски продавати своје производе, односно ко је гаранција за квалитет њихових производа.

Оливера Елез је образложила да постоје подстицаји и за испитивање и преглед када су у питању млијечни производи и сва остала испитивања.

Предузеће „Пађени“ се јави са списком лица од којих откупљује млијеко да се продужи сертификат квалитета, а тако и за сваки други производ.

Ресорно одјељење има у правилнику трошак за сертификат квалитета, па је потребно да се пољопривредник јави у ресорно одјељење, које ће обезбиједити сва потребна испитивања.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина општине Фоча **узната** са Информацијом о реализацији Стратегије руралног развоја општине Фоча за 2020. годину.

У 17.56 часова предсједник Скупштине је одредио прекид сједнице и **паузу** у раду Скупштине, у трајању од 10 минута.

Скупштина је наставила са радом у 18.20 часова, уз кворум од 20 присутних одборника.

АД – 16. Информација о стању привреде на подручју општине Фоча

Уводно образложење о Инфомацији дала је **Оливера Елез**, начелница Одјељења за привреду и друштвене дјелатности.

Она је образложила да је Информација обухватила укупно 110 правних лица, и то: 93 предузећа и 17 предузетника, који воде двојно књиговодство и предају завршне рачуне у АПИФ.

Нису обухваћени привредници који немају сједиште пословања у Општини, као што су: ШГ „Маглић“, КПЗ и НП „Сутјеска“, предузеће „Мраз“ и други.

Према изнесеним подацима, привреда Општине послује уз добит која је задовољавајућа и сви показатељи пословања предузећа су на задовољавајућем нивоу.

Приходи у односу на расходе, као показатељ економичности, су већи за 9 %.

Рентабилност је прилична и стопа рентабилности је 10,68 %.

Што се тиче продуктивности по раднику, најпродуктивнија грана је грађевинарство, јер се ради о сезонској дјелатности. Сљедећа грана привреде по продуктивности је вађење камена и руде и снабдијевање електричном енергијом.

Она је истакла да нема много губиташа.

Укупан приход у 110 предузећа је био 96 милиона, што је 1 % више у односу на 2019. годину,

Расходи су мањи у 2020. години и износе 88.56.000 КМ.

Задуженост предузећа је мања него ранијих година, а она зависи и од пада каматних стопа у којим условима предузећа лакше сервисирају своје обавезе код банака.

Добит за 2020. годину износи 9.400.000 КМ.

Укупан губитак је 1.760.000 КМ.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Информацији.

У расправи су учествовали одборници: Татјана Шифорија, Гордан Мاستило, Огњен Бодирога, Радмил Марић и Изет Спахић, као и Оливера Елез, начелница Одјељења за привреду и друштвене дјелатности.

Татајана Шифорија је подсетила да је Скупштина, прије двије године, донијела одлуку о формирању Привредног савјета, рјешењем су именовани његови чланови, али он никада није кренуо са радом. Задатак Привредног савета је да, као саветодавно тијело, даје мишљења и препоруке и покреће иницијативе у вези питања која се односе на стање и развој привреде Општине и да предлаже мјере за унапређење локалног пословног окружења.

Садашњи Начелник Општине је приступио јавно – приватном дијалогу између са привредним субјектима. Она је сматрала да Привредни савјет треба да учествује у изради стратегије и других аката којима се дефинишу циљеви и мјере за унапређење локалног економског развоја, као и да идентификује препреке с којим се суочавају бизниси и да се уз партнерско дјеловање иде ка отклањању тих препрека.

Она је констатовала да су у табелама јасно дефинисани приходи и расходи и показатељи пословног успјеха предузећа општине Фоча за 2020. годину, као и број радника и просјечна бруто плата.

Она се осврнула на проблем регистрације привредних друштава и њихов „рад на црно“, о којима је говорила на претходне двије сједнице Скупштине, а добила је одговор да је за то питање надлежан Инспектора Републике Српске и да општинска инспекција нема увид у нерегистроване амбуланте.

Из Информације се види да је регистровано свега пет стоматолошких ординација и то: Стоматолошка амбуланта „Милка“, СТА „Ковачевић“, СТА „Дентал Планет“, СТА „Мила ДЕНТ“ и СТА „Дентим“. Остале стоматолошке амбуланте од укупно 15 колико их има, неће да се региструју, имају истакнуте фирме и раде „на црно“. Тако у Невесињској улици постоје двије стоматолошке амбуланте које имају истакнуте фирме и раде три – четири, чији доктори стоматологије раде на Стоматолошком факултету и примају редовне плате, а неће да региструју своје амбуланте како не би плаћали порезе.

Она је сматрала да „рад на црно“ треба зауставити, под којим се не мисли само на рад без регистарције, већ и на раднике који су пријављени на минималну плату, а дио плате добијају на руке, да би послодавци платили мањи порез и доприносе, као и прековремени рад који није евидентиран. Заустављањем „рада на црно“ општина Фоча би повећала свој приход и створила би се лојална конкуренција.

Гордан Мاستило је оцијенио да је Информација садржајна и да се из ње види права слика привреде на подручју општине Фоча.

Привреда општине Фоча је у 2020. као економски тешкој години направила резултате и одржала се, што је врло битно, створена је добра основа за проширење капацитетета и додатно инвестирање. Посебно је добро и позитивно што је задржан број радника, па је у 2020. години само 14 радника мање него у 2019. години, што не значи да су исти отпуштени, већ су можда неки испунили услове за одлазак у пензију.

Он је сматрао да су привредници показали одређену друштвену одговорност, јер су помагали сектор здравства.

Он није био задовољан структуром запослености и привредне дјелатности на подручју општине, гдје нема финалне производње која би сигурно проширила број запослених и повећала добит.

Он је сматрао да би, приликом дискусије о привреди, требало да на сједници буде присутан и неко од представнике привредника, како би се видјело њихово мишљење и сагледали се проблеми са којима се они сусрећу, а локална заједница би требало да буде техничка подршка за реализацију њихових планова.

Добит од девет милина КМ је за сваку похвалу и представља финансијски ефекат који пружа могућност за реинвестирање и проширење производње.

Огњен Бодирога је истакао да из Општине одлазе млади и образовани људи, а незапосленост је велика, што значи да је и привреда у кризи.

Он је сматрао да се у привреди могу задржати лица једино ако им се понуде добре плате, наводећи примјер лица која су почела да раде у „Бук Бијелој“, чија је сатница три – пет евра.

Он је похвалио привредне субјекте који су у 2020. години задржали или повећали број радника.

Он је истакао да је одборница Шифорија потпуно у праву када је говорила о нерегистрованим стоматолошким амбулантама, сматрајући да се сам систем власти одражава и на рад тих амбуланти, да су инспекције недовољне и да стоматологи који су регистровани у доба короне нису имали никакву финансијску подршку од државе.

Он је у вези рада предузећа „Мраз“, које је запослило 90 лица, истакао да је имао увида у уговор о раду неких од радника из којег се види да они раде за 415 КМ мјесечно, сви су пријављени као приправници, уговор им се продужава за мјесец дана, а за дирочак добију шест колутова саламе и једну кашику павлаке. Предузеће „Мраз“ је за број радника који запошљава добило подстицај од 6.000 или 9.000 КМ.

У предузећу ХЕ „Бистрица“ извршено је страначко запошљавање радника пред изборе и без конкурса, али је битно да се у прошлој години број радника колико толико очувао.

Универзитетска болница је имала приход од осамнаест милиона КМ, а порески дуг се повећао за три милиона КМ, па је питао како се порески дуг за годину дана повећао за три милиона, а повећање укупног прихода је било четири милиона. Он је навео да је према званичним подацима Пореске управе РС у децембру 2020. године порески дуг Универзитетске болнице Фоча износио 26.300.000 КМ, а у децембру 2019. године је износио 23.410.000 КМ.

Он је сматрао да ће се млади људи задржати једино уколико им се обезбиједи поштене, стабилне и колико – толико високе плате, чиме би се смањио одлив становништва.

Он је сматрао да су сви приватници обогатили послуже рата зато што су имали јефтину радну снагу.

Радмил Марић је истакао да је одборник Бодирога изнио податке из децембра 2020. године који се односе на 2019. годину, уз напомену да Универзитетска болница Фоча за период 1. 1. 2020 – 31. 5. 2021. године од 17 мјесеци нема пореског дуга. Он је нагласио да не дискутује о укупном пореском дугу установе нити о враћању дуга.

Огњен Бодирога је указао на званичне податке пореског дуга Универзитетске болнице Фоча на дан 31. 12. 2020. године од 26.300.000 КМ и ако је овај дуг измирен од 31. 12. 2020. до 1. 6. 2021. године, то је за сваку похвалу.

Изет Спахић је истакао да се треба инсистирати на спровођењу закона, али се мора бити и вјетар у леђа привредницима из ове општине који смогну снаге да у овој општини развијају приватни бизнис и запошљавају лица, у складу са законом.

Он је подсетио да је један привредни субјект који је запошљавао у просјеку најмање 55 радника, имао стабилизован бизнис и радио за извоз, а његов радник имао плату преко 600 КМ, добио неправедно отказ, а према информацијама на овој сједници може се чути да радник у предузећу „Мраз“ прима плату од 415 КМ.

Он је питао какав је однос Општине према привредницима који смогну снаге да инвестирају у Општину.

Он је сматрао да није запослено 60 – 70 нових радника у предузећу „Мраз“, јер су то исти они радници који су радили у претходном предузећу.

Локална заједница треба да подржи лица која се одлуче да инвестирају у Општину и запошљавају. Он је апеловао, ако је неки привреник купио нешто што је битно за производњу, а вриједности је нпр. 1,5 милиона КМ или више, да се не може, на основу нечије пријаве, без стручних показатеља, дозволити да се та активност заустави, јер се тиме из Општине шаље груба порука.

Оливера Елез, начелница Одјељења за привреду и друштвене дјелатности је дала одговоре и образложења на питања одборника постављена у току расправе.

Показатељи успјеха пословања у 2020. години су оно са колико трошкова је остварен неки приход, а трошкови су: материјал, енергија, плате и остали трошкови у одређеном периоду.

Биланс стања је показује да привреда Општине у цјелини није задужена, јер су 50 % активе стална средства, а добре параметре има и биланс стања гледано у цјелини.

Што се тиче појединачних биланса стања, они нису били предмет анализе.

Она је најавила да ће се провјерити колике су редовне плате у предузећу „Мраз“, дајући могућност да је плата коју је спомињао одборник Огњен Бодирога плата радника који је на обуци. Предузеће „Мраз“ плаћа обуку, а материјал за обуку добија од субјекта за кога ради посао, док Општина предузећу „Мраз“ плаћа закупнину за период обуке.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **узната** са Информацијом о стању привреде на подручју општине Фоча за 2020. годину.

АД – 17. Информација о стању пољопривреде на подручју општине Фоча

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Информацији.

У расправи су учествовали одборници: Татјана Шифорија, Никола Вуковић, Мирослав Авдаловић, Огњен Бодирога и Милорад Костић, као и Оливера Елез, начелница Одјелења за привреду и друштвене дјелатности.

Татјана Шифорија је истакла да Општина Фоча, као и Република Српска, односно ресорно министарство улажу напоре и на годишњем ниво обезбјеђују подстицаје у пољопривреди.

У Информацији су наведени подаци о броју грла стоке: крава, оваца, бикова, коња, коза, а постоји и информација о мјесним заједницама са више хиљада грла стоке (Брод, Драгочава, Годијено, Попов Мост, Челиково Поље и др), па се не може рећи да није вршено бројање стоке.

Пољопривреда је у свим стратешким развојним документима једна од стратешких грана развоја општине Фоча. Из Информације се види да је у 2020. години 350 пољопривредних газдинстава и правних лица користило подстицајна средства из буџета РС, док је Општина Фоча додијелила новчана средства пољопривредним произвођачима млијека у износу од 12.410 КМ, а финансирала је и анализу крви крава, тако да су на име подстицаја за развој пољопривреде и села издвојена средства у износу од 123.109 КМ.

Подстицају су давани, између осталог, за: узгој крава, штале, механизацију, произведено и предато воће, пчеларство, пакете сјеменског материјала за угрожене категорије становништва. Подијељено је 20 пластеника, плус девет пластеника за социјално угрожене категорије и три пластеника за јавне установе.

Она је констатовала да у овој области постоје два удружења и то: Удружење пољопривредника и Удружење произвођача јагодичастог воћа, која су веома значајна у смислу окупљања појединаца, организација и институција који се баве пољопривредном производњом у циљу стварања бољих услова и остваривања интереса заинтересованих страна. У Буџету за 2021. годину су планирана средства за подстицаје у пољопривреди, као и на нивоу надлежних министарстава, што значи да Влада РС и Општина Фоча воде рачуна о развоју пољопривреде.

Никола Вуковић је поздравио доношење новог правилника о подстицајима у пољопривреди који даје резултате и који ће се и даље унапређивати како би озбиљни пољопривредни произвођачи добили већу финансијску подршку од Општине.

Он је подсетио да је Скупштина, у претходном сазиву, 25. 12. 2017. године, донијела одлуку којом плодно земљиште у МЗ Козја Лука додијељено пољопривредној задрузи „Козја Лука Премијум“, на 15 година. Ова задруга је у првој години извршила крчење терена, оградилa парцеле и земљу припремили за засад и ту се стало. Прошле године су га контактирали мјештани села Козја Лука, па је у вези овог поставио и одборничко питање, након чега су се представници ове пољопривредне задруге појавили и почели нешто да раде, али су поново престали да обрађују ову земљу.

Он је сугерисао да, уколико ова задруга не жели да обрађује ово земљиште, Општина раскине уговор и размотри могућност да се то земљиште додијели пољопривредницима из села Козја Лука, који су за то заинтересовани.

Мирослав Авдаловић је сматрао да би било добро да постоји пољопривредна задруга на локалном нивоу да би се домаћим производима могла понудити боља откупна цијена.

Он је навео примјер општине Власеница која има властиту пољопривредну задругу и која биљежи резултате. Он је сугерисао Начелнику Општине да се обаве контакти са Општином Власеница како би се видјело њихово искуство у вези овог питања.

Он је сматрао да у пољопривреди треба реално сагледати стање и људима на селу олакшати живот. Он је признао да не гаји претјерани оптимизам да ће асфалтирање путева и електрична енергија и телекомунациона инфраструктура обезбиједити повратак на село, јер је живот на селу тежак. Он је узео за примјер општину Гацко у којој су до најудаљенијег села асфалтирани путеви, али мало ко хоће да се врати да живи на селу.

Огњен Борирога је истакао да је пољопривреда основна привредна грана, а храна треба да буде стратешки производ. На подручју Општине постоји велика површина земљишта на којој се може произвести троструко више хране него што је потребног, тако да Општина може бити конкурент у извозу осталима у окружењу.

Он је подсетио да је предлагао формирање задруге приликом доношења буџета, јер нпр. произвођачи у МЗ Челебићи траже сигурност за продају својих производа, па је добра идеја да се размисли о формирању задруге, а поготово уколико се жели развијати сеоски туризам и ако се изврши реконструкција пута: Фоча – Шћепан Поље, за који је Европска унија одобрила 75 милиона евра.

Ако би се урадила комуникација десном обалом ријеке Таре, била би одлична комуникација са Мештровцем и Челебићима, а тиме би се развијао и сеоски туризам.

Он је апеловао на Начелника Општине да у вези овог питања буде агресиван како не би пропала ова инвестиција, као што се десило са средствима државе Србије за изградњу пута за Тјентиште.

Он је оцијенио да је пољопривреда Републике Српске и Општине у тешкој ситуацији, што се видјело и у вријеме короне, јер РС није имала залихе, њен дуг је преко шест милијарди КМ и да није било помоћи Србије, била би незгодна ситуација, јер је последице тога дошао кредит у БиХ од 300.000.000 евра.

Милорад Костић је истакао да се улаже у пластенике, али то није ништа комерцијално, већ се помаже пољопривредницима да за своје потребе имају основне намирнице.

На пијаци, у граду, је веома мали број пољопривредника из ове општине који продају своје производе, већином су то лица из Горажда и Сарајева.

Он је оцијенио да је добрно што се помаже пољопривредницима са пластеницима и осталим подстицајима. У Буџету Општине за 2021. годину је планирано за пољопривреду свега 150.000 КМ, а да би се оформило домаћинство за

узгој 30 крава, потребна су значајнија финансијска средства. Он је сматрао да је за пољопривреду потребно направити добар и озбиљан план, изградити путеве, ријешити питање струје, тв сигнала и интернета, када би се многи вратили селу, јер од града нема ништа.

Он је навео да постоји доста примјера гдје су млађа лица отишла на село, као што је случај у држави Србији. Влада Црне Горе је уложила значајна средства у своја села путем европских фондова и уз помоћ властитих средстава и веома лако је ријешила питање откупа пољопривредних производа, па се сви домаћи производи продају у ресторанима градова Будва, Подгорица и другим градовима.

Он је сматрао да би се питање откупа производа у општини Фоча могло ријешити у договору са тржним центрима који постоје у овом граду.

Оливера Елез, начелница Одјељења за привреду и друштвене дјелатности је дала одговоре и образложења на питања одборника постављена у току расправе.

Сеоски туризам је грана која тек почиње да се развија. Постоји око пет – шест газдинстава која хоће да се тиме баве. У Мештревцу постоје два домаћинства која се подстичу из пројекта Тара (Радовић Илија и Живановић).

Она је образложила да има доста пројеката, али сви они имају врло строге пропозиције које се морају испоштовати. И сада постоји пројекат који траје до 30. јуна 2021. године, па је позвала све оне који имају пројектну идеју и фирму и спремни су да се обавежу да ће запослити 30 лица, да се могу пријавити на подстицај за 140.000 – 200.000 евра. У овом пројекту би учествовала и Општина са одређеним средствима, уз напомену да у Општини за ово не постоје стратешки партнер.

Она је оцијенила да на подручју Општини не постоји предузетнички дух, иако у области привреде и пољопривреде постоје пројекти, већ би се сви бавили трговином, за разлику од општина нпр. Дервента, Теслић и друге општине у средњем дијелу БиХ.

Код запошљавања у свим установама Општине достигнут је плафон, јер 1.000 запослених у реалном сектору и око 4.000 пензионера не може да заради за 10.000 становника. Зато је потребно да се развија реални сектор, али то иде тешко, јер је присутан страх да се неће успјети.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **упозната** са Информацијом о стању у области пољопривреде на подручју општине Фоча.

АД – 18. Информација о наплати пореза на непокретности на подручју општине Фоча

Уводно образложење о Информацији дао је **Драган Ивановић**, начелник Одјељења за финансије.

Он је образложио да је приход од пореза на непокретности у задњих пет година пао за око 30 %.

Укупна вриједност свега што Општина Фоча има износи 888.223.400 КМ. Од овог износа 654 милиона КМ су ослобођена плаћања пореза на непокретности.

Пореска управа РС због пандемије вируса корона није вршила принудне наплате, али ће то почети да ради у 2021. години.

У 2020. години је прикупљено 211.000 КМ средстава по основу овог пореза.

Он је истакао да је питање наплате овог прихода у искључивој надлежности Пореске управе РС, уз напомену да постоје одређени проблеми који се морају системски рјешавати.

Предсједник Скупштине Срђан Драшковић је отворио расправу о Информацији.

За дискусију није било пријављених.

Предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **узната** са Информацијом о наплати пореза на непокретности на подручју општине Фоча.

АД – 19. Информација о стипендирању студената у школској 2019/2020. години

Предсједник Скупштине Срђан Драшковић је отворио расправу о Информацији.

За дискусију се пријавио одборник **Огњен Бодирога**.

Он је поздравио што су издвојена средства за стипендирање студената, уз оцјену да су ове стипендије најмање и у рангу су стипендија које додјељује општине Чајничке и Рудо. Он је као примјер навео износе стипендије за прву годину студија у сусједним општинама и у региону: Калиновик 150 КМ, Требиње 150 – 200 КМ, Берковићи 100 КМ, Рогатица 100 КМ, гдје су се лица која раде у државним фирмама одрекла по пет КМ да би се додатно повећале стипендије.

Он је сматрао да је Општина Фоча могла додатно повећати средства за стипендије, јер је за сточну пијацу, која се не користи, уложила 161.280 КМ, а тим средствима се могло много тога урадити: повећати стипендије и средства за пронаталитетну политику, помоћи здравствени радници и др.

Он је најавио да ће инсистирати да се за свако рођено дијете издвоји по 500 КМ.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је констатовао да је истакао да је Скупштина Општине Фоча **узната** са Информацијом о стипендирању студената у школској 2019/2020. години.

АД – 20. Информација о положају расељених лица, повратника и корисника алтернативног смјештаја на подручју општине Фоча

Предсједник Скупштине Срђан Драшковић је отворио расправу о Информацији.

У расправи су учествовали одборници: Изет Спахић и Милорад Костић.

Изет Спахић је истакао да се очекује инвестиција од око 1.200.000 КМ за 39 кућа по систему „кључ у руке“ које треба да се почну градити. Уговор је потписан са извођачем из Фоче и очекује се да то крене ових дана.

Има седам кућа у грађевинском материјалу, што је такође потписано од инвеститора, локалне заједнице и корисника.

Кренуло се у реализацију санације локалних путева, уз помоћ Федералног министарства.

Постоје инвестиције у вези електрификације.

За мост у Викочу је обезбијеђено око 50 % средстава, м изражавајући оптимизам за реализацију његове изградње.

Наставиће се разговор са власницима малих хидроелектрана у вези завршетка електрификације села у МЗ Јелеч.

Он је апеловао да се пожуре са свим наведеним активностима.

Милорад Костић је поздравио све активности које се предузимају за повратак лица у раније мјесто живљења.

Он је тражио да се образложи да ли се овог љета може очекивати санација пута: Драгочава – ријека Чокотница и када се може очекивати санација локалног пута: Тројангла – Штавањ – Врбница.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **упозната** са Информацијом о положајау расељених лица, повратника и корисника алернтивног смјештаја на подручју општине Фоча.

АД – 21. Информација о раду спортских клубова на подручју општине Фоча

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Информацији.

У расправи су учествовали одборници: Мирослав Авдаловић, Огњен Бодирога, Миомир Бојат, Миодраг Костић, Гордан Мاستило, Радмил Марић и Милош Милић.

Мирослав Авдаловић је истакао да је Фоча увјек била град спорта, спортски центар и расадник младих спортских талената.

Из Информације се види да различити клубови имају и различите успјехе, у складу са могућностима и ситуацијом, јер су због пандемије вируса корона на већини стадиона и дворана биле празне трибине.

Он је сматрао да у спорту, генерално, треба да буде стабилан прволигашки и друголигашки статус и не треба гајити неке велике илузије, али треба подвући црту испод које се неће ићи и ослонити се на домаће младе снаге.

Он је похвалио рад свих спортских клубова који дјелују на подручју Општине, уз сугестију да задрже ниске, симболичне чланарине и котизације и да се ради на омасовљењу спорта, јер се једино на тај начин може успјети да спортски клубови Општине буду расадник младих талената.

Он се осврнуо и на спелолошко друштво „Урсус спелеус“, уз оцјену да спелеологија захтијева посебно знање и вјештину и треба је прогласити спортском дисциплином, што она и заслужује, па је ово друштво упутило према ресорном министарству иницијативу са тим захтјевом. У Србији и Хрватској спелеологија је проглашена научно – спортском дисциплином.

Он је апеловао, уколико ово спелеолошко друштво не добије позитиван одговор од надлежног министарства до краја године, да локална заједница спелеологију промовише као спелолошко – научном дисциплином, уз подсјећање да на подручју општине Фоча има десетак спелеолошки интересантних феномена, као и археолошких налазишта, што се све може користити у туристичке сврхе.

Огњен Бодирога је сматрао да улагање у спорт и културу никада није пропала инвестиција. Општина Фоча за спортске колективе из свог буџета издваја доста средстава, али како у Општини дјелује доста спортских колектива и организација, када се на њих подијеле буџетска средства, то није неки велики износ.

Он је апеловао на родитеље да упишу своју дјецу у спортске дјелатности ради правилног развоја дјетета. Најбоље је то учинити у петој или шестој година живота и

да се дијете бави спортом из рекреације, а не да се од њега очекује да постиже неке резултате. Дјеци је потребно доста причати о допингу, уз едукацију младих поготово у пубертету. Да би се направио добар сениор, што је циљ професионалног спорта, потребно је да се спортиста дозира постепено, јер уколико дијете није емоционално зрело, оно ће у сениорској конкуренцији имати најгоре резултате.

Он је сматрао да у Општини Фоча треба увести праксу да се успјешним спортистима који су репрезентовали град омогући стално запослење, као што су нпр. Радан Муминовић, Никола Вуковић, Никола Мојовић, који је проглашен за најбољег играча и стријелца у Републици Српској, или Снежана Марковић, која је била репрезентативац и учесник Балканијаде и Медитеранских игара, или браћа Рашевић, од којих је један запослен, а други није.

Он је сугерисао да, прије одласка спортиста на МОСИ игре, треба видјети шта је циљ на овим играма, да ли резултат или присуство на играма, уз напомену да спортисти на ове игре увијек иду у најгорој спортској опреми, са најјефтинијим мајицама, па је апеловао да се и о томе поведе више рачуна.

Он је подсетио да је на задњим МОСИ играма сребрну медаљу за Фочу освојио Немења Дракул који је завршио Правни факултет, али није могао да у Општини одради приправнички стаж, па је отишао у други град гдје одрађује приправнички стаж. Он је сугерисао да се о лицима која су презентовала Фочу на прави начин поведе више рачуна.

Најјефтинија спортска рекреација је трчање.

Он је похвалио што Општина организује бесплатну школу пливања, уз сугестију да она треба да траје дуже, јер је пливање један од базичних спортова, као и атлетика, гимнастика и карате, јер се на бази коју дају ови спортови касније може тренирати фудбал, одбојка и кошарка.

Он је сматрао да је за спортске клубове новац најважнији почетком године, јер се тада врши пријава за такмичарску сезону, па су спортски клубови аплицирали за буџетска средства, која је Начелник Општине одобрио.

Он је апеловао на Начелника Општине да се подрже сви спортски резултати и да што више прима спортисте, јер ће то на њих имати велики утисак.

Он је сматрао да у било ком спорту не треба доводити превише спортиста са стране, јер за тим нема потребе, већ треба направити добру базу, уз добре тренере и тренинг. Он је апеловао на родитеље да воде рачуна ко им тренира дијете, јер је врло битно да ли је то лице оставило резултате у такмичењу.

Он је сматрао да се мора улагати у добре тренере, првенствено домаће, обезбиједити им чак и плату и едукације, наводећи примјер Миленка Ивановића који је због неразумијевања Општине морао отићи из овог града.

Сви спортски колективи су једни од највећих хуманиста јер много њих не наплаћује мјесечне чланарине.

Он је сугерисао да се према Планинарском дому направи стаза, јер би она била идеална за трчање кад би се по њој посула пиљевина, јер је трчање на мекој подлози много ефикасније него на тврдој подлози.

Он је поздравио оснивање Атлетског клуба, питајући како се може одрадити квалитетан тренинг ако нема атлетске стазе.

Он је оцијенио да је Комисија за одређивање спортисте године коректно урадила свој посао, за разлику од ранијих година када је било одређених промашаја, сматрајући да је потребно да постоји бодовни правилник како би се што објективније могло одлучивати о озбору најбољег спортисте.

Он је сматрао да се у Општини може организовати тријатлон такмичење (пливање, вожња бицикла и трчање), уколико би се градила ХЕ „Бук Бијела“.

Он је закључио да се треба залагати за здраву нацију, јер се код дјете од четири – пет година јављају деформитети кичме, а бављење спортом развија мишиће, дијете стиче сигурност, самоувјереност и ментална стабилност.

Миомир Бојат је оцијенио да су спортисти општине Фоча у прошлој години, и поред тешке ситуације, остварили добре резултате. Тако су Тениски клуб Фоча и његов тренер проглашени за најбоље.

Општина је уложила доста средстава на објекте за спорт, као што су објекат „Партизан“, фудбалски терени на Градском стадиону итд.

За ФК „Сутјеска“ је раније био мишљења да у овом клубу треба да играју само дјеца из општине Фоча, али се дошло у ситуацију да се никако није могло обезбиједити 12 играча, па су се тражили играчи из региона.

Он је похвалио управу овога клуба, а посебно предсједника ФК „Сутјеска“ Рада Васиљевића који је својим радом највише допринио да се овај клуб из Друге лиге врати у Прву лигу, да се редовно исплаћује репрограм дуговања и друге обавезе.

Он је упутио похвале и Душку Рашевићу, који је дао велики допринос за развој младих селекција.

Посебно је похвалио Николу Мојевића, као најбољег играча и стријелца у Првој лиги РС.

Он је упутио похвале и другим спортским колективима на оствареним спортским резултатима.

Он је истакао да су у ФК „Сутјеска“ постављени стандарди да је овај клуб за Прву лигу и у томе се успјело, што је за похвалу.

Он је оцијенио да је Информација добро урађена и упутио је похвале обрађивачу.

Миодраг Костић је истакао да је спортиста од шесте године живота и да је и данас врло активан и да одлично познаје проблематику свега у спорту.

У току рата и након рата, клуб у којем је он био, као и његови другови су наступали и дуго времена били једини клуб у РС и БиХ који је мимо граница заступао Општину. У више мјеста организовани су мечеви за дјецу погинулих бораца. Али и поред свега тога, нико из Општине није их никада позвао, али су они и данас заједно, и заједно тренирају и раде, и сами се сналазе.

Он је питао да ли се зна шта се хоће у спорту у Општини и да ли се зна како спорт у данашње вријеме функционише.

Он је споменуо покојног Здравка Крсмановића који је био велики спортиста и знао је шта да постигне од спорта, сматрајући да је, након њега, деградиран и „Фудбал френдс“ који је он створио, а Градски стадион је уредио на прави начин.

Он је питао гдје су људи који су били цијело вријеме присутни у спорту, да дају савјете у спорту, сматрајући да је у спорт превише ушла политика, што може да се види код избора спортисте и разних других привилегија. Он је као примјер навео неколико некадашњих спортиста. Нада Кујунџић је играла у Стонотенисерском клубу „Перућица“, који је био бренд Општине, велики педагог и тренер, питајући због чега она није заступљена у некој јачој спортској функцији. Ту су и Војислав Бодирога из карате спорта, Ацо Ерић из одбојке, Мишко Мојевић из фудбала. Он је сматрао да би сви ови искусни спортисти могли да сугеришу много тога за унапређење спорта у Општини, али се на њих не обраћа пажња.

Он је истакао да је од ФК „Сутјеска“ замољен да се обрати због одређених неправди што је за спортског тренера у овај клуб доведен Гордан Мастило, политичким путем иако он никада није играо фудбал и нема компетенције да буде тренер. Он је подржао дискусију Огњена Бодирогe да треба водити рачуна о томе ко тренира дјецу.

Он је навео неколико садашњих веома перспективних спортиста, као што су Снежана Марковић из СТК „Перућица“, која има неколико спортских признања, питајући зашто се са њом не разговара, шта је са њеном стипендијом и зашто је не задржати да је не би одвео неки други клуб.

Он се осврнуо и на Спасилачки клуб „Волф“ и на његове чланове Јагоша Чомару и Дарка Вранића, за које се може рећи да су горски вукови, јер су изузетно способни. Јагош Чомара има више лиценци, ангажује га Агенција за истрагу и заштиту БиХ, за подземна деминирања или извлачења настрадалих у тешким и најгорим ситуацијама. Њих двојица иду и у Србију и Црну Гору.

Он је питао зашто се ова двојица не запосле у Цивилну заштиту, јер би они исту препородили, а остале чланове обучили на прави начин. Како се тежи да Општина буде туристички центар, са ова два лица Општина би имала службу која би могла да одговори сваком непредвидивом догађају или несрећи која би се десила на терену.

Он је похвалио рад Шаховског клуба „9. јануар“ и Радана Минића који је за кратко вријеме остварио добре спортске резултате, а и велики је педагог.

Он је питао шта је са Планинарским домом, зашто он није у функцији и зашто не ради расвјета до овог дома.

Он је сматрао да је потребно прво поставити циљеве шта се тражи у спорту, да ли клуб у фудбалу или кошарци треба да буде прволигаш. Он је навео резултате које је ФК „Сутјеска“ остварила у вријеме Дарка Војводића, али га као професионалног тренера нико није позвао на разговор, иако садашње вријеме изискује озбиљан рад у спорту.

Он је сматрао да политика не треба да се мијеша у спорт, па је предложио да се од старих, искусних спортиста направи неки савјет и обаве консултације у вези са спортом.

Он је констатовао да се колико се из Буџета Општине издваја 180.000 КМ за ФК „Сутјеска“, уз оцјену да се можда могао постићи пуно бољи резултат.

Гордан Мاستило је, у реплици одборнику Костићу, истакао да је на једној од претходних сједница Скупштине објаснио начин и пут како је он дошао до лиценце спортског тренера, о чему су одлучивали они који много више знају него они који то покушавају да коментаришу, тако да нема намјеру да то сада понавља.

Милорад Костић је изнио одређене личне квалификације на рачун Гордана Мاستила у вези његове лиценце спортског тренера, па га је предсједник Скупштине упозорио да се придржава Етичког кодекса, под пријетњом изрицања мјере опомене, јер се на сједници Скупштине износе ствари из личног живота.

Радмил Марић је истакао да је ангажован као спортски радник, мада се никада није професионално бавио спортом, па је ушао у Кошаркашки клуб „Сутјеска“ око 2010. године и схватио да како здравствени радник може да утиче на неке ствари.

Он је сматрао да је потребно што прије да се одржи састанак Спортског савеза на који треба, између осталих, позвати лица која су се некада бавила спортом или су били тренери и радили са спортистима, и видјети и анализирати шта све ново доноси Закон о спорту, који никада у потпуности није заживио, и да се види ко све може да тренира дјецу и како.

Он је оцијенио да је спорт врло осјетљива област и да постоји проблем и здравствене заштите спортиста, јер се дјеца врло млада, већ од трећег или четвртог разреда основне школе, убацују у клубове и од њих се тренинзима високих напора покушава направити нешто. Он је сматрао да се прије навршених 13 година живота ниједно дијете не би требало бавити уско специјализованим спортом, већ би до тих година требало да буде општи спорт, који се тиче гимнастике и атлетике.

Он је сматрао да је у данашње вријеме врло тешко водити било који спортски клуб и треба поставити границу испод које не би требало ићи, уз оцјену да је то у колективном спорту можда прва лига Републике Српске.

Он је подсетио да је КК „Варда“ из Вишеграда неколико година била прволигаш и такмичила се у Првој лиги РС, или КК „Херцеговац“ из Билеће који је у прошлој години одустао од Прве лиге РС, а све то због финансија.

Он је мишљења да, уколико заједница не буде цијенила спорт, доћи ће се у озбиљне проблеме како у будућности да се уопште организује спортско такмичење.

Милош Милић је похвалио Карате клуб „Љубишња“ и Љуба Годовића, који води овај клуб и ради са младим лицима.

Он је посебно споменуо двоје младих људи, а то су брат и сестра Милош и Милица Рашевић.

Он је подржао и рад Тениског клуба „Перућица“.

Посебне похвале упутио је и на рад спортског колектива „Крав Маг“ Фоча, који води Немања Тривун и обучава лица борилачкој вјештини, гдје нема спортских резултата, али се врши припреми кандидата за реалне ситуације и она је битна за функционисање људског здравља.

Он је истакао да су лица која су се припремала за полицијске послове, а бавила су се овом дјелатности остварила најбоље резултате у погледу физичких способности у Бањој Луци.

Он је сматрао да оно што се улаже у спорт мора бити јавно и транспарентно, а да резултати морају одговорати уложеним средствима.

Оливера Елез, начелница Одјелјења за привреду и друштвене дјелатности је, у завршној ријечи, одговориола и образложила одговоре на питања одборника из расправе.

Основни циљ је да се спорт омасови.

Из Информације се види да спортски клубови окупљају укупно око 1.077 чланова.

Улагање средстава у спорт из Буџета Општине је значајно, али је то далеко од онога што је потребно за спорт.

Она је образложила поступак избора спортисте за 2020. годину, гдје су се гледали само спортске активности и остварени резултати и ништа друго.

Из разговора са спортским радницима видјело се да постоји потреба за више тренера.

ФК „Сутјеска“ броји 200 чланаова. Овај клуб у односу на остале клубове има више издатака, пошто Клуб одржава Градски стадион, има и трошкове тренера и друге трошкове.

У вези расподјеле средстава за спортске клубове постоји правилник о категоризацији спортова на нивоу Општине и Републике Српске, који мора да буде водила када је у питању расподјела средстава за спортске клубове.

Она је истакла да је потребно више спортских радника који ће окупити омладину, уз оцјену да је традиционални спорт за град Фочу фудбал, за разлику од нпр. општина Рогатица и Соколац гдје је традиционални спорт атлетика.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **узната** са Информацијом о раду спортских клубова са подручја општине Фоча.

АД – 22. Информација о стању у области културе на подручју општине Фоча

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Информацији.

У расправи су учествовали одборници: Душан Бодирога и Огњен Бодирога, као и Милан Вукадиновић, начелник Општине.

Душан Бодирога је истакао да, у области културе, у Општини постоје двије институције и то: Центар за културу и информисање и Музеј „Стара Херцеговина“.

Он је оцијенио да је музејска поставка доста застарјела, па је сугерисао Начелнику Општине да се размисли о њеном осавремењивању.

Постоје поставке из комунистичког периода који је дио неке комунистичке пропаганде, нема хронолошки постављених поставки, почев од праисторијског периода до савремених поставки.

Он је сматрао да је општина Фоча пребогата својом историјом и једна је од најбогатијих општина по археолошким налазиштима, од бронзаног и каменог доба, раног средњег вијека, преко средњег вијека, а по неким историјским документима Фоча је, последице Сарајева, била највећи град у средњем вијеку.

Огњен Бодирога је истакао да у Општини ради аматерско позориште.

Он је сугерисао да се посјете њихове представе, јер би им таква подршка била велика сатисфакција за будући рад.

Милан Вукадиновић, начелник Општине је похвалио рад КУД „Фоча“, за који су коначно обезбијеђене адекватне просторије у објекту СРЦ “Партизан“.

Он је истакао да се наставља са улагањем у културу, а то ће се показати реконструкцијом Центра за културу и информисање, просторија, гријања и свега осталог.

Он је најавио да ће Општина учествовати у дијелу трошкова за реконструкцију гријања за потребе Музеја, Библиотеке и позоришне сале, уз наду да ће до краја наредне године ово гријање бити реконструисано.

Он је сматрао да се може ићи у правцу да општинска установа Музеј иде и на републички ниво, што Општина заслужује својим културним и историјским садржајем.

Након окончане расправе, предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **упозната** са Информацијом о стању у области културе на подручју општине Фоча.

АД – 23. Информација о активностима удружења грађана и невладиних организација са подручја општине Фоча у 2020. години

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Информацији.

За дискусију није било пријављених.

Предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **упозната** са Информацијом о активностима удружења грађана и невладиних организација са подручја општине Фоча у 2020. години.

АД – 24. Информација о стању рјешавања управних предмета у 2020. години

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Информацији.

За дискусију није било пријављених.

Предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **узната са информисана о стању рјешавања управних предмета у 2020. години**

АД – 25. Информација о стању у области заштите животне средине на подручју општине Фоча

Уводне образложење о Информацији дао је **Ранко Поповић**, начелник Одјељења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове.

Он је истакао да је Информација урађена на основу доступних података о стању животне средине и процјене стања. Информација је базирана на подацима и анализама које се добију реализацијом годишњег програма праћења за све сегменте животне средине.

Овогодишњу информацију о стању заштите животне средине чине сљедећи проблеми: одлагање отпада на садашњу депонију Бабин Поток и изградња нове депоније у насељу Филипковићи, водоснабдијевање и друге активности из области екологије и заштите животне средине.

Остале теме се односе на водоснабдијевање, проблем недостатка комуналне инфраструктуре, непостојања система одводног сакупљања и рециклажа амбалажног отпада, као и остале активности на тему заштите животне средине.

Он је образложио да је у вези са депонијом добијено стручно мишљење за нову локацију, а идејни пројекат је у фази завршетка, са разрадом за главни пројекат, а чека се пројекат везан за технологију и еколошки дио, што ће се урадити за око седам до десет дана.

У вези водоснабдијевања је обиђено подручје водозаштите, од Закмура – Сувог језера – поток Свиштица – заселак Мала Љубина и пут: Штавањ – Врбница, гдје се видјело да постоје одређене активности које су везане за извлачење шуме, што ће се накнадно испитати.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Информацији.

За дискусију није било пријављених.

Предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **узната са Информацијом о стању у области заштите животне средине на подручју општине Фоча.**

АД – 26. Информација о стању у области заштите од пожара на подручју општине Фоча

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је отворио расправу о Информацији.

За дискусију није било пријављених.

Предсједник Скупштине је констатовао да је Скупштина Општине Фоча **узната са Информацијом о стању у области заштите од пожара на подручју општине Фоча.**

АД – 27. Одговори на одборничка питања

Одговоре на одборничка питања је коментарисала **Татјана Шифорија**.

Она је истакла да је од општинске инспекције добила одговор везано за медицински и фармацеудски отпад, гдје је речено да ресорно одјељење нема у свом саставу здравствену инспекцију која је надлежна у конкретном случају.

Он је констатовала да је у Информацији о заштити животне средине речено да контролу заштите животне средине врши еколошка инспекција, а као потенцијални загађивачи на подручју општине Фоча које приликом свог рада производе опасни отпад и секундарне сировине наведени су: Универзитетска болница Фоча и Дом здравља Фоча.

Она је истакла да није задовољна одговором на њено одборничко питање из разлога што сматра да је на основу Информације о заштити животне средине еколошка инспекција надлежна да врши контролу одлагања фармацеутског и инфективног отпада.

Она је питала ко је у праву, да ли Одјељење за инспекцијске послове и комуналну полицију или Одјељење за просторно уређење и стамбено – комуналне послове.

Радмил Марић је дао објашњење у вези са одлагање медицинског инфективног и токсичног отпада.

Он је истакао да је одлагање ове врсте отпада уређено посебним прописима и Универзитетска болница Фоча тај отпад одлаже у складу с тим прописима.

За одвожње овог отпада мора постојати потписан уговор са предузећем које је регистрована за ту дјелатност.

У 2020. години инфективни отпад је био повећан неколико пута у односу на раније године због пандемије вируса корона.

АД – 28. Одборничка питања

Нова одборничка питања поставили су одборници: Милорад Костић, Милош Милић, Никола Вуковић, Татјана Шифорија и Душан Бодирога, док је Крсто Ивановић доставио одборничко питање у писаној форми.

Милорад Костић

1. Колико је средстава по основу шумских сортимената уплатило ШГ „Маглић“ Фоча у буџет Општине Фоча за период 2010 – 2021. године, за сваку годину појединачно?

Он је образложио да је на Првој посебној сјеници Скупштине, од 20. 5. 2021. године, тражио од Споменка Стојановића, посланика у Народној скупштини Републике Српске и директора ШГ „Маглић“ да му одговори на ово питање. Како г. Стојановић на постављено питање није могао дати прецизан одговор, обећао је да ће одговор дати у писаној форми, а пошто то није учинио, одборник Костић је поставио ово одборничко питање.

2. Хоће ли и када г. Споменко Стојановић почети заступати интересе града Фоча, с обзиром да је народни посланик, изабран гласовима грађана Фоче?

3. Хоће ли г. Споменко Стојановић престати уништавати наше путеве због неконтролисаних сјече наших шума и због претовара камиона приликом одвоза грађе?

4. Он је Начелнику Општине Фоча пренио захтјев за одржавање хитног састанка на којем би учествовали привредници који се баве сјечом, извлачењем, превозом и прерадом шумске грађе, као и представник ШГ „Маглић“ Споменко Стојановић, на којем би се разматрао и ријешено проблем ових привредника.

Он је овај захтјев образложио наводима да већ дужи временски период постоји озбиљан проблем у вези пословања локалних привредника који се баве прерадом дрвета, тј. власника пилана и који се баве сјечом шуме и превозом грађе, од којег посла зависи преко 200 породица. За овако лоше стање директно је одговорно ШГ „Маглић“, а индиректно извршна власт Општине, на челу са Начелником Општине Вукадиновићем. Када је у питању привреда у Општини, мало шта и функционише, па је незамисливо да привредници који се баве прерадом дрвета пропадају иако је општина Фоча међу највећим извозницима шумске грађе.

Ради се о томе да је ШГ „Маглић“ већ дужи период, а посебно задњих шест мјесеци заузео маћехински однос према привредницима Општине који зависе од овог пословања, јер се њима испоручује само око 30 % од наручене грађе, а и то мало што се испоручи је веома лошег квалитета и не може да се прода. Фирме из других градова (Соколац, Пале, Зворник, Лопаре и други) имају приоритет приликом куповине грађе у ШГ „Маглић“, као и приоритет у одабиру квалитета грађе. Највероватније је да фирме са стране овакав повлаштен статус имају због личне користи шефова одјела из којих се грађа извлачи. Само неколико привредника из општине Фоча имају повлаштен однос због приватно – пословних веза са шефовима одјела у ШГ „Маглић“, док већина привредника пропада. Такође, приликом одобрења грађе гледа се и страначка припадност. ШГ „Маглић“ је већину наших привредника који су се бавили сјечом шуме свјесно избацио из тог посла, један дио је избачен због личних интереса унутар ШГ „Маглић“, а други дио због страначке припадности.

Трећу групу привредника чине аутопревозници који су се бавили превозом грађе, које је ШГ „Маглић“ избацио из посла на један перфидан начин, дајући предност аутопревозницима из других градова, тако да је само неколико аутопревозника из општине Фоча, који су „блиски“ шефовима из ШГ „Маглић“, остало да возе, а остали пропадају. Осим тога, шефови одјела камионима са стране свјесно дозвољавају претовар (преко 60 тона) и тако уништавају наше путеве, што се мора хитно забранити и о томе обавијестити полиција.

Он је сматрао да је ШГ „Маглић“ на челу са Споменком Стојановићем директни кривац што су привредници општине Фоча доведени до банкрота, док је начелник Општине г. Вукадиновић индиректни кривац јер није свјестан својих ингеренција у вези овог проблема, као ни његове озбиљности, о чему се може распитати у најближим општинама Чајниче и Калиновик, у којим су локални привредници приоритет у дрвној индустрији и гдје се начелници ових општина питају у својим шумским газдинствима, што би требало да буде и у општини Фоча.

5. Он је истакао да родитељи дјецe која користе Дјечији вртић „Чика Јова Змај“ траже да се одговори да ли ће Дјечији вртић у мјесецу августу ове године бити затворен 21 дан због годишњег одмора?

Он је апеловао да се Дјечији вртић не затвара, поготово што је тек изграђен, а има и довољан број запослених радника.

Милош Милић

1. Он је замолио да се на сљедећој сједници Скупштине попуни Комисија за буџет и финансије новим чланом, јер пред овом комисијом предстоје одређене активности у наредном периоду.

2. Када ће бити коначан извјештај везано за водотокове, јер је потребно да се има права информација ради безбједности живота грађанства?

Никола Вуковић

Када ће бити постављена улична расвјета у насељу Баљево Поље и Авдагића Лука, у Мјесној заједници Кута?

Он је образложио да већ постоје стубови за електрорасвјету и требало би обезбиједити сијалице, уз напомену да у овим насељима живи 28 дјеце.

Татјана Шифорија

Она је истакла да су јој се грађани из Невесињске улице, у Доњем Пољу, тј. Малиш Дијана и други, обратили за помоћ у рјешавању проблема излива канализације у њихова дворишта.

Становници су се обраћали предузећу „Извор“, али се ово предузеће огласило ненадлежним за ово питање и грађане упутило на Општину Фоча. Мјештани наводе да проблем изливања канализације датира од реконструкције водовода.

Она је замолила надлежно одјељење Општинске управе Општине Фоча да испита узрок наведеног проблема и да приступи његовом рјешавању.

Душан Бодирога

Зашто ОШ „Свети Сава“ и ЈУ Дјечији вртић „Чика Јова Змај“ своје Фејсбук објаве не исписују ћирилицом, односно писмом народа којем највише припада дјеце која иду у ове васпитне и образовне институције, јер је једно од основних елемената у овим институцијама да науче дјецу писмености, њиховом писму, језику и култури?

Он је истакао да је један од културних идентитета српског народа и писмо ћирилица, сматрајући недопустивим да јавне институције које се финансирају прије свега из буџета Републике Српске, у којој је већински српски народ, своје званичне презентације и на Фејсбук страници врше латиничним писмом, односно туђим, а не ћириличним писмом, које је писмо српског народа. Поготово је то недопустиво за образовне институције.

Крсто Ивановић

Он је у писаној форми поставио одборничко питање којим група родитеља из насеља Превраћ од надлежних органа тражи да омогући веће превозно средство за превоз ђака из насеља Превраћ који похађају основну школу, јер постојеће превозно средство (комби) према својим капацитетима не задовољава потребе превоза ђака (скученост, недовољан број сједишта), а због епидемиолошких мјера половина ђака не може да користи овај превоз.

Родитељи ђака из насеља Превраћ моле да се организује превоз ђака по смјенама и да превоз користе ученици прве и друге смјене, а не једнократно као штип је до сада био случај.

29. Иницијативе одборника

Нове иницијативе дали су одборници: Татјана Шифорија, Огњен Бодирога, Никола Вуковић, Милош Милић и Душан Бодирога.

Татјана Шифорија

Он је дала иницијативу да, приликом собраћајних несрећа, на мјесто несреће, заједно са Хитном службом, излази и Територијана ватрогасна јединица.

Она је истакла да је то пракса и цијелој Европи, а заједничким изласком ових субјеката спасио би се већи број људских живота.

Огњен Бодирога је дао шест иницијатива.

1. Он је да иницијативу да се за мајке са троје и више дјеце уведе „поносна картица“, која омогућује олакшице приликом куповини робе у продавницама и тржним центрима.

Он је образложио да су ове картице увеле општине: Билећа, Љубиње и Бијељина, а у Србији је то одавно актуелно.

2. Он је предложио да Општина Фоча учествује у изградњи срушене цркве у Коњевић Пољу.

3. Он је истакао да му се јавила неформална група грађана Удружења „Шапице“ Фоча у вези са азилом за псе и мачке, у Филиповићима, која изражава велику сумњу да се у два мандата г. Радисава Машића као начелника Општине, у сарадњи с лицима која воде овај азил, десила пљачка.

За овај азил се некада буџетом Општине издвајало 50.000 КМ или 60.000 КМ, а сада 35.000 КМ, па 30.000 КМ. Ови грађани су истакли да је за број паса и мачки које су затекли у азилу за најквалитетнију храну довољно до 15.000 КМ, да се са животињама не поступа хумано и да се не хране одговарајућом храном, већа само водом и хљебом.

Он је тражио да се испитају средства која се буџетом Општине дозначавају за Азил за псе и мачке у Филиповићима.

4. Он је предложио да се Начелник Општине лично заузме и испита како послује Удружење пензионера Фоча.

Он је изразио велику сумњу у трошење средстава овог Удружења, јер око 3.700 пензионера Општине плаћа мјесечну чланарину од 2 КМ, а Удружење добија и средства из буџета Општине Фоча, која нису мала.

5. Он је предложио да се код Универзитетске болнице у Фочи размисли о изградњи кружног тока, пошто постоји проблем у вези паркирања.

6. Он је предложио да се препоручи надлежним у Републици Српској да као Дан Републике Српске буде 30. фебруар.

Никола Вуковић

Он је истакао да је извршена реконструкција градског водовода и обезбијеђено је уредно снабдијевање грађана водом, па је дао иницијативу да се изнађу средства и планира се изградња јавних чесми у свим мјесним заједницама гдје постоји градски водовод и да се планира њихово одржавање.

Милош Милић

Он је истакао да је изузетно тешка могућност радног ангажовања доктора стоматологије, а ових лица има највише на евиденцији Завода за запошљавање, па је дао иницијативу да се поново крене у једну ширу акцију како да се помогне овим лицима да добију радно искуство.

Он је у вези овог питања дао иницијативу да се крене са школским зубним амбулантама.

Душан Бодирог

Он је дао иницијативу да се, за почетак, у општини Фоча обиљежава 5. децембар, што би требало да буде Дан Општине.

Он је образложио да је 5. 12. 1918. године Аустро - Угарска званично отишла са ових простора као окупатор, а тог датума се фочански срез присајединио Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и на тај начин је завршена вишевековна окупација која је била у Босни и Херцеговини, од Отоманске империје, па до аустро – угарске окупације.

30. Текућа питања

На иницијативу одборника Огњена Бодирог, коју је навео у форми приједлога за допуну дневног реда, у току расправе о Приједлогу дневног реда ове

сједнице, на приједлог Начелника Општине, Скупштина Општине Фоча је, једногласно („за“ је гласао 21 одборник), донијела

З а к љ у ч а к

На основу израженог незадовољства грађана насеља Брод на Дрини, који живе у близини асфалтне базе у Индустијској зони Брод, Скупштина Општине Фоча налаже надлежном Одјељењу за просторно уређење и стамбено – комуналне послове да за наредну сједницу припреми мишљење о важећем Регулационом плану „Брод на Дрини“ и предложи Скупштини Општине Фоча доношење одговарајућих аката.

Милорад Костић је дао примједбу што се пут од града до Бриона не одржава редовно, на којем има доста шодера и шљаке. Он је изнио запажање групе студената из Бање Луке који су о томе направили видео – клип и давали лоше коментаре на друштвеним мрежама, па о томе треба повести рачуна, јер се на том путу налази и Богословија.

Мост на улазу у град је зарастао у траву.

Такође, треба редовно одржавати пут код гробља Божовац, јер на кривини по путу увијек има камења и шодера које нанесе вода и поток.

Предсједник Скупштине **Срђан Драшковић** је позвао одборнике и грађане да у недјељу, 20. јуна, присуствују обиљежавању славе цркве у селу Осија, која прославља славу Свете Тројице.

Предсједник Скупштине је у 21,03 часова закључио рад Шесте редовне сједнице Скупштине.

ЗАПИСНИК
ВОДИЛА
Милена Вуковић

СЕКРЕТАР
СКУПШТИНЕ
Бранимир Радовић

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ
Сђан Драшковић